MIESIĘCZNIK HERALDYCZNY

WYDAWANY PRZEZ ODDZIAŁ WARSZ. POLSKIEGO TOW. HERALDYCZNEGO

Nr. 3. Warszawa, Czerwiec 1930. Rok IX.

WARUNKI PRZEDPŁATY:
Przedpłata na Miesięcznik wynosi rocznie: Zł. 18.
Przedpłata zagranicą Zł. 20.
Członkowie Polskiego Tow. Heraldycznego otrzymują Miesięcznik za dopłatą zł. 12 do wkładki rocznej.

Wkładki i przedpłatę należy wpłacać na konto P. K. O. № 21621.
Korespondencję i rękopisy nadsyłać pod adresem:
Tow. Heraldyczne, Bibl. Ord. Krasińskich, Okólnik 9.

(W RAZIE PRZEWIDZIANEJ ODPOWIEDZI ZAŁĄCZYĆ DO LISTU ZNACZEK POCZTOWY).

3)

Narymunt Gedyminowicz.

Już w 1319 r. na wiosnę, pomimo wielkiego wezbrania wód, ciągnie on w ośmset ludzi do Prus w okolice Loezen i tam pozostawiwszy swoje posterunki zasadzkowe, w ośmdziesiąt koni tylko posuwa się do Natangji pod Wonsdorf, gdzie wielkie czyni spustoszenia, poczem rozpoczyna odwrót. Tymczasem Ulrich Drieleben, komandor z Tapiau, z towarzyszem swoim Fryderykiem Quitz, zwoławszy lud zbrojny i popsuwszy most, po którym mieli wracać Litwini, wydali tym ostatnim bitwę i zdobycz odbili, zabiwszy dwudziestu pięciu ludzi. Dawidowi wszakże udało się z resztą towarzyszy przedrzeć do Loezen do swoich i powrócić na Litwę. Wszakże wielu Litwinów miało zginąć w tym odwrocie z powodu roztopów (24).

Przez parę następnych lat kroniki o Dawidzie nie wspominają. Najprawdopodobniej w tym czasie organizował on, a może rozszerzał swoje nowe posiadłości poleskie i z pewnością wtedy musiał założyć Horodok Dawidów, czyli Dawidgródek, który od niego nazwę swą bierze (25).

Wypływa znów na widownię wojenną w latach 1322—23 w Pskowie, gdzie pomaga Pskowiczanom przeciwko Zakonowi Inflanckiemu. W tym czasie Psków był się znalazł w trudnem położeniu, przyjąwszy w swe mury w. księcia Jurja Daniłowicza, uchodzącego przed zemstą książąt Dymitra i Aleksandra Michałowiczów Twerskich, których ojciec w. książę Michał Jarosławicz był zamordowanym w hordzie za jego sprawą. O tym samym czasie, być może, korzystając z krytycznej sytuacji, w jakiej się znalazł Psków, rycerze zakonni z Estonji zaczęli, pomimo istniejącego między Zakonem i Pskowem pokoju, na-

24. Script. rer. Pruss. i Narbutt l. c., także Voigt, IV, 355.
25. Porównaj „O pochodzeniu kniazia Fedka Nieświskiego" str. 22.

padać i mordować kupców Pskowskich i myśliwych nad jeziorem Pejpus i nad brzegami Narwy (26).

Było to na jesieni 1322 r. Gotując się do obrony, Pskowianie obejrzeli się za sojusznikiem „i posłasza Pskowiczi k Dawydu Kniaziu w Litwu i pryjecha w Czetwerg Syropustnoj Niedieli, a kniaź Jurij jeszcze biasze wo Pskowie". Tak opowiada kronikarz pskowski sprowadzenie przez Pskowian z Litwy Narymunta (27). Kto wie, czy nie z porady Jerzego Daniłowicza Psków zwrócił się o pomoc do księcia litewskiego, w każdym bądź razie, Jerzy niebawem wyjeżdża do Nowogrodu, a wkrótce i Narymunt tam za nim podąża (28).

Tymczasem Pskowianie pod wodzą księcia litewskiego, który ze sobą przyprowadził znaczne posiłki litewskie, wyprawiają się do Estonji, przeprawiają się przez Narwę i czynią znaczne spustoszenia około Rewla i Koływania. Wyprawa ta opisana przez kronikarza Pskowskiego w sposób następujący:

„I tako Kniaź Dawyd jechasza z Pskowiczi za Norowu i plenisza ich ziemlu do Kolywania" (29). Duisburg w kronice pruskiej opisuje to zdarzenie daleko obszerniej, kładąc je na zimę 1323 r. i jak zwykle nazywając Narymunta „castellanus de Gartha" (30). Powtarzając za nim, ale kładąc wyprawę pod rokiem 1322, Stryjkowski pisze, co następuje: „Dawid starosta zamku Grodzieńskiego, nie kurcząc się, ani gnuśniejąc przed zimnem z wielkimi wojski Litewskimi, Liflanty znowu aż do Rewla zwojował, i wszystek powiat Rewelski aż do morza i nazad ciągnąc aż do Dźwiny spustoszył, kościoły popalił, naczynia kościelne srebrne i złote i ornaty pobrał, kapłany pobił, albo w więzienie wypędził (wziął do niewoli), a pięć tysięcy więźniów Niemców i Łotwy krom pobitych z wielkimi łupami do Litwy przyprowadził. Dusburch pisze, iż w ten czas króla duńskiego ziemię Dawid z Litwą zwojował, z której samych panienek i panien szlacheckich pięć tysięcy pojmał" (31). Wyprawa musiała mieć miejsce na samym początku 1323 r. Karamzin, opisując ją, twierdzi, że Narymunt, którego zna tylko pod imieniem Dawida „zasłużywszy sobie na wdzięczność Pskowian, powrócił na Litwę" (32). Ale to nie odpowiada rzeczywistości, oto bowiem świadectwo, które znajdujemy w kronice Nowogrodzkiej pod r. 1322. „W lieto 6830 a w Pskowie bjasze tohda Dawyd kniaź Litowskij i ottole pozwasza i (jego) Nowohorodci k sobie po chrestnomu cjełowaniu" (33).

Ta sama wiadomość, powtórzona w łacińskim kalendarzyku Rumborskim, w transkrypcji Stryjkowskiego brzmi w sposób następujący: „1323 Pskowianie, Litwy na pomoc wezwawszy, ziemie króla Duńskiego zwojowali i pięć tysięcy ludu w połon wywieźli. Tegoż roku Litwa Memel spaliła. Tegoż roku król Litewski był obwołany w Nowogrodzie. Tegoż roku Ryżanie Dynamunt wzięli" (34). Nie znał, widocznie tego odpisu kroniki Nowogrodzkiej Karamzin, albo wolał o fakcie nie wspominać, gdyż mógł go ostatecznie wyczytać w Stryjkowskim, a zresztą i z kroniki Pskowskiej, którą przytacza, się domyśleć. Znajdujemy tam bowiem wypadki opisane w następującej kolei. Już 13 marca wiosną

26. Karamzin IV. 184.
27. Kronika Pskowska, przytoczona u Karamzina IV. nota 254.
28. Patrz niżej.
29. Karamzin 1. c.
30. Script. rer. Pruss. I, 181 — 194.
31. Stryjkowski, Kronika, Księgi XI, Rozdział V. str. 358 — 359.
32. Karamzin IV. 185.
33. Kronika Nowogrodzka i Supraśl. rękop. druk. 1836 r. str. 49, Skarb. Dan. nr. 294.
34. Stryjkowski. Kronika ks. VII, rozdz. VI, str. 275.

1323 r. odwetowa wyprawa niemiecka stanęła pod Pskowem, ale po trzydniowem oblężeniu odstąpiła „ze sromem", jak nas zapewnia kronikarz. Tej samej wiosny 11 maja Niemcy zjawiają się znowuż w wielkiej liczbie, przywożąc ze sobą machiny szturmowe, przystępują do oblężenia i w ciągu 18 dni szturmowania olbrzymie wyrządzają szkody. Napróżno książe Eustachy, namiestnik Izborski, starał się ich odciągnąć, napadłszy na obozy i uwolniwszy jeńców. Niemcy gotowali się do generalnego ataku. Tymczasem Pskowianie słali gońca za gońcem do Nowogrodu z prośbą o pomoc. I oto zjawia się Dawid Litewski, który pobiwszy Niemców na głowę, zmusza ich do ucieczki, zdobywając cały obóz i wszystkie ich machiny oblężnicze. Skutkiem tego zwycięstwa było zawarcie korzystnego pokoju z Niemcami na lat 18 (35). Po tem zwycięstwie odniesionem przez połączonych Nowogrodzian i Litwinów książę Dawid musiał wrócić do Nowogrodu, gdzie przebywał natenczas w. kniaź Jurij Daniłowicz, i być może uczestniczył w wyprawie Nowogrodzian na ziemie króla szwedzkiego, która to wyprawa zakończona została zawarciem korzystnego z królem Szwedzkim pokoju (36).

W każdym bądź razie jeszcze w tym samym roku wrócił na Litwę, skąd dowodził wyprawą do ziemi Dobrzyńskiej. Stamtąd Litwini przedostali się do Prus i wiele szkód uczynili Zakonowi w okolicach Brodnicy (37). W odnoszącym się do tego napadu późniejszym nieco dyplomacie ks. Ziemowita i Trojdena Mazowieckich, przechowanym w archiwum królewieckiem, Narymunt nazwany „profanus dux Dawid". Czytamy tam mianowicie: „*Qui profanus Dux Dawid, paulo ante indictas treugas predictas ingrediens cum valido exercitu Litwanorum terram Dobrinen., sitam in prenominato Plocen. dioc., totam miserabiliter devastavit. Ex nihilominus opido quodam munito Dobryn vulgariter expugnato et in favillam prorsus redacto multis inibi Christi fidelibus ferro peremptis decem milia et ultra hominum utriusque sexus secum abegit similiter et deduxit*" (38).

Napad ten, jak widzimy z tego dokumentu, doprowadził do zawarcia rozejmu pomiędzy Litwą a Mazowszem. Co się tyczy Krzyżaków, to ci nie czekali z odwetem. W czasie wielkiego postu 1324 r. wyprawili się oni na Litwę, gdzie napadli na majętność Dawida, zwaną Dawidyszki (Duisburg nazywa tą majętność „*alodium siue praedium*" Dovidiski), którą, wymordowawszy ludzi, zrabowali i spalili, uprowadzając ze sobą przeszło sto koni i wszystkie stada rozmaitego bydła (39).

Zanim doszło do rozejmu z Mazowszem, ks. Dawid-Narymunt zdążył jeszcze w tym samym 1324 roku wyprawić się po raz drugi do Mazowsza, dokąd wtargnął 22 listopada w okolice Pułtuska, gdzie 80 wsi książęcych, 37 biskupich, miasteczko Pułtusk nieobwarowane i niemało wiosek klasztornych splądrował, koni i bydła olbrzymie stada wyprowadził, zdobycz wielką zgromadził, do której i sprzęt kościelny należał, wiele ludu wyciął, a dwa tysiące jeńca z górą uprowadził, nie licząc w tem dzieci, których częśc znaczna w drodze z zimna wymarła (40).

Litwa stawała się groźną. Dzielny jej wódz, syn Gedyminowy, dał się we znaki wszystkim wokół sąsiadom. Jednocześnie z rokiem 1316 i zdobyciem Polesia (patrz wyżej) roz-

35. Karamzin IV, 185 i nota 254 z odnośnemi cytatami z kron. Pskowskiej.
36. Karamzin IV, 186.
37. Duisburg l. c. Voigt IV 363; Narbutt IV 507 — 508.
38. Narbutt IV 508 — 509, przyp. 3.
39. Duisburg l. c., także Narbutt IV str. 536. Dovidiski dziś folw. Dawidyszki, gminy Zyple parafji Łuksza, 32 wiorsty od Marjampola; Słow. geogr. II. 135.
40. Voigt IV, 391 przyp. 1, Narbutt IV 551.

poczęło się jej parcie na Ruś południowo-zachodnią, a stąd dochodzi do coraz bliższego kontaktu pomiędzy Litwą a Polską, która jak dotychczas znała Litwinów prawie wyłącznie z ich napadów. Najdawniejsze stosunki polsko-litewskie zbyt dobrze zsyntetyzowane zostały przez prof. Oskara Haleckiego w jego „Dziejach Unji Jagiellońskiej" (41) abyśmy mieli na tem miejscu niemi się zajmować. Tu nas obchodzi jeden tylko szczegół: przymierze polsko-litewskie roku 1325, uwieńczone ślubem królewicza Kazimierza z Aldoną, na chrzcie Anną, córką Gedymina, poślubioną 28 czerwca tego roku.

Przymierze to miało się wyrazić zaraz w następnym roku udziałem Litwinów pod wodzą Dawida w wyprawie Łokietka do Brandeburgji (42). Na wezwanie Łokietka Gedymin przysłał mu tysiąc dwustu ludzi jazdy wyborowej pod dowództwem Dawida. Wojsku temu wypadło przechodzić przez okolice, należące do Krzyżaków, którzy nie śmieli pochodowi przeszkodzić, gdyż obawiali się łamać zakaz papieski, pod cenzurą kościelną zabraniający im walki z Litwinami. Napad na Marchję miał miejsce w czerwcu i był dla niej bardzo dotkliwy. Sami Litwini uprowadzili jeńców do sześciu tysięcy (43). W powrotnej drodze, kiedy wojsko litewskie przeciągało przez Mazowsze, pewien szlachcic tamtejszy, imieniem Andrzej Gość czyli Gościuski, mający osobistą urazę do księcia Dawida, wmieszał się do jego orszaku i znienacka przebił go z tyłu dzidą w chwili, gdy ten poił konia w rzece, sam zaś zemknął, chociaż był natarczywie ścigany (44).

Taki był koniec tego najdzielniejszego z synów Gedyminowych, którego zwycięstwa przyczyniły się w znacznym stopniu do rozwoju potęgi litewskiej, przygotowując grunt zarówno pod witebskie małżeństwo Olgierda, jak pod wołyńskie małżeństwo Lubarta, utrwalając panowanie litewskie w Połocku i wpływy litewskie w Smoleńsku, rozciągając po raz pierwszy te wpływy na dalekie rzeczpospolite północne Pskowa i Nowogrodu, a co najważniejsze, powstrzymując zwycięskim orężem napór krzyżacki.

Niewątpliwie na skutek jego zwycięstw mógł Gedymin zawrzeć w Wilnie 1323 r. wieczyste przymierze z chrześcijańskimi sąsiadami Litwy, za wyjątkiem Zakonu (45). Nie zapominajmy, że miało to miejsce po zwycięstwach Dawida-Narymunta w Inflantach: po obwołaniu go księciem w Nowogrodzie (patrz wyżej). Księciem Nowogrodzkim przynajmniej nominalnie, musiał być Narymunt aż do śmierci, a przynajmniej pokój zawarty z rzeczpospolitą Nowogrodzką musiał być opartym na jego osobie, kiedy natychmiast po jego śmierci wyprawionem zostało z Litwy wielkie poselstwo do Nowogrodu, którego zadaniem było ułożyć nowy pokój z Nowogrodem i Niemcami (46). Już w następnym roku miejsce jego, jako nacze nego wodza wypraw litewskich, zajmuje Olgierd, który dowodzi powtórną wyprawą litewską do Marchji (47).

Postać Dawida-Hleba-Narymunta jest nietylko najwybitniejszą w historji Litwy tego czasu, ale też jest niesłychanie jednolitą i dziwić się należy, że dotychczas ani przez historyków, ani przez heraldyków zidentyfikowaną nie została, a to tem bardziej, że z okresu lat 1314—1326 źródła dostarczają nam o nim więcej szczegółów niż o samym Gedyminie. Przypisać to zapewne należy bałamuctwu Stryjkowskiego, ale zwłaszcza bajecznym

41. Dzieje Unji I, 11 — 30.
42. Ibidem str. 28.
43. Halecki. Dzieje Unji l. c.
44. Duisburg l. c. Kotzebue, Geschichte Preussens II, 148, Halecki l. c.
45. Porównaj Halecki Dzieje Unji I, 26.
46. Półn. Sobr. III, 72 — 73; IV. 50; V, 217; VII, 199 — 200; X, 190.
47. Stryjkowski 363, Narbutt IV, 569.

opowiadaniom kronik i rodosłownych ruskich, którym tak nieszczęśliwie dał się uwieść Wolff (patrz wyżej). Pozatem kroniki ruskie opisują pod datą 1333 r. objęcie przez Narymunta księstwa Nowogrodu-Wielkiego (48); szczegół ten jednak już nie do syna Gedyminowego lecz do wnuka się odnosi (patrz niżej).

Zródła nasze nazywają Dawida-Narymunta „profanus", czyli poganinem (patrz wyżej). Niezawodnie jednak był chrzczonym w obrządku greckim, inaczej bowiem nie mógłby być wyniesionym na księstwo Wielkiego Nowogrodu.

Żona jego nie była Tatarką, lecz niezawodnie księżniczką ruską. Sądząc z imion jego synów, musiała nią być albo księżniczka halicko-wołyńska, może siostra pierwszej żony Lubarta, albo też księżniczka Moskiewska, najprawdopodobniej córka Daniły Aleksandrowicza Moskiewskiego. Za pierwszą hypotezą przemawia zainteresowanie trzech z pomiędzy synów Dawida sprawami Wołynia (patrz niżej); przeciwko niej — rola, jaką w walce z książętami Halicko-Włodzimierskimi odegrał w latach 1316—1317 (patrz wyżej).

Za drugą przemawiają jego bliskie stosunki i współpraca z wielkim kniaziem Jurjem Daniłowiczem w latach 1322—23 w Pskowie i Nowogrodzie, oraz bliskie stosunki, jakie później łączyły przynajmniej jednego z jego synów — Patrycego — z dynastją Moskiewską (patrz niżej). Uznając możliwość obu tych hypotez, skłaniałbym się raczej do drugiej, inaczej bowiem, jak bliskiem pokrewieństwem, nie potrafiłbym wytłomaczyć biernej życzliwości, z jaką w. ks. Iwan Daniłowicz Kalita znosił szereg lat panowania syna Dawidowego w Nowogrodzie (patrz niżej).

Co się tyczy Dawidowego potomstwa, to Wolff wylicza je w sposób następujący: „Według rodowodu książąt Litewskich, Narimont miał synów Patrycego (Patrykija) i Semena (49). Misztolt w genealogji Sapieżyńskiej daje mu trzech synów: Aleksandra ks. Podolskiego, Jerzego ks. Bełskiego i Punigajłę, kasztelana trockiego, niby protoplastę Sapiehów (50). Podanie o pochodzeniu Sapiehów od Narimonta powstało dość późno, albowiem heraldycy jak Paprocki, Okolski i Kojałowicz o pochodzeniu tem jeszcze nie wspominają. Zbił je już dostatecznie p. Kossakowski; dodajmy tutaj, że rzeczywisty protoplasta Sapiehów — Sopeha, był w latach 1440—1450 pisarzem kancelarji w. księcia, a potem króla Kazimierza (51). P. Stadnicki na zasadzie kronik i dokumentów dowiódł istnienie trzech synów Narimonta: Aleksandra, Jerzego i Patrycego (52). Do nich należy dodać Michała, prawdopodobnie najstarszego, protoplastę kniaziów Pińskich, i wyżej wspomnianego Szymona" (53).

Alexander, jak zobaczymy niżej, był nie synem, lecz wnukiem Narymunta. Istnienie Szymona czy Semena, którego spotykamy jedynie w genealogjach rosyjskich, którego zaś nie znajdziemy w źródłach, bardziej niż wątpliwe. W każdym bądź razie nie był to jak się domyśla Wolff, kniaź Semen Swisłocki z 1349 r., który wyraźnie w kronikach nazwany synem Koriata (54).

W rzeczywistości synów Narymunta znamy sześciu, którzy w dziejach występują w następującym porządku:

48. Wremiennik X str. 80, 156, 222.
49. Misztolt. Historia illustrissimae domus Sapiehanae, Vilnae 1724 str. 61.
50. Kossakowski, Monografie historyczno-genealogiczne III, 12 — 16.
51. Wolff, Senatorowie i dygnitarze, 254.
52. Synowie Gedymina 10 — 12.
53. Ród Gedimina 13 — 14.
54. Ród Gedimina. 25. Co do Semena Swisłockiego patrz niżej pod Koriatem.

1. *Hleb-Narymunt Dawidowicz, ks. Wielkiego Nowogrodu 1333—49.*
2. *Patrycy-Dawidowicz, ks. Starodubski i W. Nowogrodu 1336—1397.*
3. *Dymitr-Płaksa-Rusin, syn Dawida, ks. Horodecki, czyli Dawidgródecki.*
4. *Daniel, ks. Turowski i Ostrogski*, występuje po raz pierwszy 1341 r.
5. *Michał, ks. Piński*, znany tylko z patronimu syna Wasila.
6. *Jerzy, ks. Bełski i Chełmski.*

Mogło ich być więcej, ale nic o nich nie wiemy, jak nie wiemy o córkach Narymunta. Wiele liczniejszego potomstwa Narymunt pozostawić nie mógł, gdyż zginął na to zbyt młodo, mogąc mieć co najwyżej lat około czterdziestu.

W wyżej wymienionej kolei rozpatrywać będziemy dzieje, bardzo fragmentarycznie znane, tych sześciu synów Narymuntowych.

Dr. Józef ks. Puzyna.

3)

Rekognicjarz poborowy ziemi warszawskiej z r. 1563.

(*Dokończenie*)

Lewicki[1]) h. Prawdzic. Jan, proboszcz z Borzęcin, Koczarg i Wojcieszyna, par. Borzęcin, (karta 230).

Lipski h. Rawicz. Marcin przyd. Kopidko, Wacław i Michał z Chodolipia, par. Lutkówka, (lit.—L.), (karta 256).

Lubecki vel Łubecki h. Roch II. Adam, syn Jana z Lub i Mor, par. Babice, (lit.—L.), (karta 224).

Łaźniewski[2]) h. Szeliga. Jerzy, Stanisław i Maciej, syn Kacpra, Mikołaj, syn Marcina z Łaźniewa i Łaźniewa-Witków, par. Rokitno Górne (pieczęć przyjacielska Stanisława Oborskiego h. Roch II). (karta 233).

Łomiński h. Trzywdar. Jan z Łomny i Anna, wdowa po Janie z Gołąbków, par. Kiełpino i Żbików, (lit. P. Ł.), (karta 243).

Łoski h. Łada. Katarzyna, wdowa po Piotrze i Anna, wdowa po Stanisławie z Łosiów i Krassowa, par. Kłembowo, (lit. P. Ł.), (karta 214).

Łuszczewski h. Roch II. Stanisław z Umiastowa-Klimuntów i Grzegorzy, przyd. Mściszek z Umiastowa-Szpaków, par. Borzęcin, (lit. S. L.), (karta 220).

Mącirzyski h. Szeliga. Franciszek, Wojciech i Jan, synowie Mikołaja z Mącirzyna-Szelig, par. Babice, (lit. I. M.), (karta 244).

Michałowski h. Łada. Roch, syn Stanisława z Michałowic, par. Raszyn, (lit.—M.), (karta 222).

Mieczkowski h. Roch II[3]). Albert, syn Stanisława, Stanisław i Jakób, synowie Trojana, Stefan, syn Stanisława z Mieczek par. Pęcice, (pieczęć przyjacielska Stanisława Oborskiego z h. Roch II), (karta 239).

Milanowski h. Łada. Stanisław, syn Zygmunta z Milanowa, par. Milanowo, (lit. S. M.), (karta 224).

[1]) Wyszli z Lewiczyna, pow. grójecki (Boniecki). [2]) Boniecki. [3]) Rocznik Heraldyczny t. III, nr. 357.

Miński h. Prus III[1]). Kacper z Ojrzanowa, Żelechowa, Zaręb, Kalenia, Wesołej Woli i Zalesia, par. Ojrzanowo, (lit. C. M.), (karta 262).

Miński h. Prus III. Jerzy, wojski warszawski z Turowa, par. Kobyłka, (lit. I. M.), (karta 218).

Mirowski h. Szeliga. Stanisław, syn Mikołaja z Woli Mirowskiej, Kacper, syn Mikołaja z Mirowic, par. Worowo, (lit. S. M.).

Miszczyński vel Myszczyński h. Roch II. Maciej i Stanisław z Miszczyna, Aleksy i Feliks z Umiastowa-Falków, par. Borzęcin, (lit. I. M.), (karta 230—231).

Młosoła vel Młosolski h. Pnieinia. Augustyn Dudek, syn Andrzeja z Młosoły, par. Grodzisk, (lit.— M.), (karta 244).

Młosoła h. Roch II. Rafał, syn Stanisława z Młosoły, par. Grodzisk, (lit. R.—), (karta 243).

Młochowski h. Belina. Jan i Bartłomiej z Młochowa, par. Tarczyn, (lit. I. M.), (karta 244).

Młochowski h. Szeliga. Walenty z Młochowa, par. Tarczyn, (lit. I. M.), (karta 214).

Mora h. Orla. Jakób, syn Jana z Mor, par. Babice, (lit. — M.), (karta 244).

Mostkowski h. Szeliga. Kazimierz, syn Piotra z Mostków, par. Rokitno Górne. (lit. A. M.), (karta 233)

Mroczek h. Belina. Paweł z Mroczkowej Woli, par. Jazgarzew, (lit. I. M.), (karta 255).

Mrokowski h. Brodzic[2]). Feliks, syn Wita z Mrokowa-Mikołajewa, par. Nadarzyn, (karta 254).

Nadarzyński h. Radwan. Walenty, kasztelan czerski z Nadarzyna, par. Nadarzyn, (lit. V. N.), (karta 254).

Nartowski h. Ślepowron[3]). Rafał, dzierżawca Żbikowa, par. Żbików, (lit. R. N.), (karta 241).

Nietyksza h. Mora. Marcin i Stanisław z Bliżnego, Sebastjan, syn Wawrzyńca z Konotopy, par. Babice i Żbików, (lit. S. N.), (karta 241—245).

Nowodworski h. Nałęcz. Juljan i Katarzyna z Nowego Dworu, par. Okunin, (lit. I. N.), (karta 210).

Nossowski h. Trzaska[4]). Adam, Stanisław i Jan, synowie Mikołaja, przyd. Trusiewicze; Jan, syn Stanisława z Nossów, par. Tarczyn, (karta 253).

Oborski h. Roch II[5]). Stanisław z Piaseczna, par. Raszyn, (lit. S. O.), (karta 223).

Oborski h. Roch III. Jan i Walerjan, synowie Stanisława z Latochorzowa, par. Babice, (lit. S. O.), (karta 245).

Obrąpalski[6]) h. Ogończyk. Stanisław, wikary warszawski, dzierżawca wsi Powązki. par. Wawrzyszewo, (lit. S. O.), (karta 208).

Okęcki h. Radwan. Stanisław z Okęcia, par. Służewo, (pieczęć przyjacielska Jana Rakowskiego h. Radwan, (karta 216).

Ołtarzewski h. Roch II. Mikołaj z Ołtarzewa, par. Żbików, (lit. M. O.), (karta 241),

---

[1]) Pisali się z Mińska ziemi czerskiej (Boniecki). [2]) Wittyg i Dziadulewicz. [3]) Wyszli z Nart, ziemi rawskiej. Wittyg, Rozsiedlenie i gniazda rodowe szlachty z. rawskiej w w. XVI. Arch. Kom. hist. t. XI. 270. [4]) Potkański, Zapiski herbowe, nr. 73. Arch. Kom. hist. IV. [5]) Wyszli z Obór i Oborek w ziemi czerskiej. [6]) Z Obrępał na Podlasiu.

Opacki h. Prus. I. Bartłomiej z Opacza-Wielkiego, par. Raszyn, (lit. B. O.), (karta 223).

Orłowski h. Ciołek. Jan, syn Feliks z Orłów, par. Babice, (lit. I. O.), (karta 222).

Orłowski h. Orla. Jan, syn Mikołaja, przyd. Opala, Maciej, syn Feliksa z Orłów, par. Babice, (lit.—O.), (karta 244).

Osuchowski h. Gozdawa[1]). Mikołaj z Parzniewa i Kań, par. Brwinów, (lit. M. O.), (karta 237).

Otrembusz h. Roch II. Stanisław, przyd. Dadzibóg z Otrzembuszów, par. Brwinów, (lit. S. O.), (karta 227).

Otrembusz h. Rawicz[2]). Jan, Leonard i Mikołaj, synowie Antoniego, Jan, syn Mikołaja, przyd. Lasek, Stanisław, przyd. Brzuska, Stanisław Zdziech, syn Macieja z Otrębuszów, par. Brwinów, (pieczęć przyjacielska Stanisława Oborskiego, h. Roch III), (karta 237).

Parul h. Ogończyk. Mikołaj i Jakób, synowie Abrahama, Jakób i Stanisław, synowie Tomasza, Jan, przyd. Wodny, Wojciech Najeżonek, Stanisław Gregorek z Paruli, par. Tarczyn (lit. M. P.), (karta 239—255).

Parzniewski h. Belina. Tomasz z Broniszewka i Kopany, par. Brwinów, (lit. T. P.), (karta 237).

Pęcicki h. Roch II. Mikołaj Figura z Pęcic Sulina, par. Pęcice, (lit. I. P.), (karta 239—240).

Pielaszkowski h. Roch III[3]). Jan, syn Wojciecha, przyd. Kostrzewa, Jan i Feliks. synowie Macieja, przyd. Ufland, z Pielaszkowa, par. Borzęcin. (230—231).

Pilichowski h. Rogala. Andrzej, scholastyk warszawski z Długiej, par. Długa (lit. A. P.), (karta 212).

Piotrkowski h. Prus III. Stanisław Snopek i Szczęsny Sędek z Piotrkowic, par. Lutkówka (lit.—P.), (karta 261).

Piotrkowski h. Roch III[4]). Wojciech Szymankowicz z Piotrkowic, par. Lutkówka (karta 261).

Płochocki h. Roch II. Maciej z Pruszkowa, par. Pęcice. (lit.—P.), (239).

Płochocki h. Szeliga. Mikołaj, syn Adama, par. Rokitno Dolne. (lit. M. P.), (235).

Pniewski h. Ostoja. Michał z Pniew, par. Jeziora (lit. M. P.), (karta 262).

Podolszyński h. Roch II. Stanisław, syn Mikołaja, z Podolszyny, par. Raszyn. (lit. S. P.), (karta 221).

Pogroszewski h. Pomian. Jakób, syn Pawła, przyd. Cierszyk, z Pogroszewa-Koprków, par. Żbików, (lit. P. P.), (karta 227).

Pogroszewski h. Przerowa. Wojciech, syn Andrzeja, przyd. Jedynak, z Wielkiego Pogroszewa, par. Żbików, (lit. — P.), (karta 241).

Pogroszewski h. Roch II. Adam Guskowicz, Wawrzyniec, syn Stanisława, Feliks, Maciej, syn Jana z Pogroszewka i Pogroszewa-Koprków, par. Żbików, (lit. L.—.), (karta 240).

Pogroszewski h. Roch III. Piotr, syn Stanisława, Jakób, syn Andrzeja, Augustyn, syn Pawła z Pogroszewa-Koprków i Wieski, par. Żbików, (lit. I. P.), (karta 227).

---

1) Wyszli z Osuchowa ziemi sochaczewskiej. 2) Paprocki. 3) Wittyg i Dziadulewicz. 4) Liber Recognitionum warszaw. r. 1584.

Popielski h. Belina. Mikołaj, syn Marcina z Popieli, par. Lutkówka, (lit. — P.) (karta 260).

Potrykowski h. Ciołek. Mikołaj z Lipia Potrykowskich, par. Lutkówka, (lit. — P.) (karta 261).

Potrykowski h. Radwan. Mikołaj z Woli Potrykowskiej, par. Lutkówka, (lit. M. —), (karta 261).

Potrykowski h. Szeliga. Jan, syn Przecława z Potrzykóz, par. Lutkówka, (lit. I. P.), (karta 260).

Powsiński h. Ciołek. Jan Ciołek, Jerzy i Andrzej, synowie Hieronima z Powsina, par. Powsin (lit. H. C.), karta 236).

Pracki h. Półkozic. Mikołaj z synem Franciszkiem, Krzysztof, syn Tomasza, Jerzy, syn Macieja, z Praczów-Sędzicowych i Paśnych, par. Tarczyn (lit. M. P.), (karta 253—254).

Pracki h. Prawdzic. Stanisław, syn Jerzego, z Woli Prackiej, par. Tarczyn, (lit. I. P.), (karta 254).

Prażmowski h. Belina. Marcin z Woli Prażmowskiej, par. Worowo, (lit. M. P.), (karta 264).

Proszczyński h. Junosza[1]). Wojciech, proboszcz z Okuniewa, par. Długa, (lit. A. P.), (karta 215).

Pruski h. Prus II. Maciej z Wierzuchowa-Prussów, par. Babice, (lit. — P.), (karta 245).

Pruszkowski h. Roch II. Wojciech, syn Świętosława, Adam, syn Feliksa z Pruszkowa, par. Pęcice, (lit. B. P.), (karta 239).

Ptaszkowski h. Belina. Stanisław i Bartłomiej Ościerkowie z Ptaszków, par. Lutkówka (lit. — P.), (karta 277).

Raciborski h. Rawicz. Maciej, Filip, syn Jakóba, Michał, syn Macieja, przyd. Ryczek, Stanisław Ryczek i Jan, synowie Dzierzka z Brzumina-Raciborów i Ryczków, par. Rembertów (lit. M. R.), (karta 257).

Radoński h. Brodzic. Mikołaj z Radoni, par. Grodzisko. (lit. M. R.), (karta 243).

Radzikowski h. Pomian[2]). Jan, Piotr i Paweł z Radzikowa, par. Rokitno Górne, (lit. — R.), karta 233).

Radzikowski h. Rogala. Jan, syn Marcina i Wawrzyniec,, syn Andrzeja z Radzikowa, par. Rokitno Górne, (lit. I. R.), (karta 233).

Radzimiński h. Brodzic. Jan, podczaszy czerski z Wiązowny, Dziekcińca. Dorota z Radzimina, par. Zerzno, (lit. H. R.), (karta 203, 204).

Rakowski h. Radwan. Mikołaj Solipies, Mikołaj Mnich, Mikołaj, syn Wielisława, Stanisław, Maciej i Marcin, synowie Gotarda z Rakowa Wielkiego, par. Służewo, (lit. M. R., S. R.), (karta 215).

Regulski h. Ciołek. Franciszek i Mikołaj, synowie Stanisława, przyd. Sarkan z Wielkich Reguł, par. Raszyn, (lit. S. R. S.), (karta 221).

Regulski h. Ciołek odm. Mikołaj, syn Stanisława, Piotr, syn Andrzeja, przyd. Ciosek, Jakób, syn Mikołaja, przyd. Klucznik z Reguł-Zalesia, par. Raszyn, (lit. M. R.), (karta 227).

---

[1]) Wyszli z Prószczyna w ziemi wyszogrodzkiej. [2]) U Wittyga mylnie h. Wieniawa.

Regulski h. Łada. Piotr, Maciej i Bartłomiej, synowie Jana, przyd. Falk, Jan i Stanisław, synowie Jana z Reguł-Malichów, par. Raszyn (lit. P. R.), (karta 222).

Regulski h. Rawicz. Adam z Reguł-Puszczy, par. Raszyn, (lit. A. R.), (karta 222).

Regulski h. Roch III. Franciszek, syn Mikołaja, przyd. Rynik z Reguł-Malichów, par. Raszyn, (lit. A. R.), (karta 221).

Rembertowski h. Łada. Sebastjan, Jakób i Bartłomiej z Rembertowa, par. Rembertów, (lit. S. R.), (karta 256, 257).

Rędzina h. [1]). Jan i Walenty, przyd. Włotkowicz z Rędzin-Woszczałków, par. Raszyn, (lit. I. R.), (karta 222).

Rędzina h. Łada. Jan Szopa, Mikołaj i Andrzej, synowie Andrzeja, Mikołaj Wojciech Sedkowicze z Puchał-Rędzin, par. Raszyn. (lit. I. R.), (karta 222).

Rędzina h. Roch II. Jan i Stanisław, syn Adama, Maciej Basiewicz z Rędzin-Woszczałków, par. Raszyn. (lit. A. R.), (karta 221).

Rogowski h. Orla[2]). Stanisław z Kopany, par. Brwinów, (lit. — R.), (karta 237).

Rudzki h. Prawdzic. Jakób, syn Mateusza z Rudy, par. Jeziora, (lit. M. R.), (karta 263).

Runowski h. Rogala. Hieronim, syn Walentego z Runowa, par. Jazgarzew, (lit. H.—), (karta 259).

Rusiecki h. Radwan. Jan, syn Gotarda z Rusia, par. Nadarzyn, (lit. I. R.) (karta 237).

Rybieński h. Serafin, syn Jakóba, Mikołaj, syn Stanisława z Rybiego, par. Raszyn, (lit. I. R.), (karta 221).

Ryński h. Dorota wdowa po Jakóbie z Ryni, par. Kłembowo, (lit. S. R.), (karta 214).

Ryński h. [3]). Stanisław, dzierżawca z Góry, par. Okunino, (lit. S. R.), (karta 210).

Siestrzyński h. Rawicz. Piotr i Franciszek, synowie Marcina z Siestrzyni, par. Brwinów, (lit. P. S.), (karta 257).

Skierdowski h. Kościesza. Wacław, syn Stanisława z Skierdów, par. Okunino, (lit. V. S.), (karta 210).

Skolimowski h. Lubicz. Hieronim i Marcin ze Skolimowa, par. Piaseczno, (lit. I. S.), (karta 224).

Skulski h. Rogala. Melchjor, Florjan, Adam i Stanisław ze Skuł i Ślubicy, par. Skuly, (lit. S. S.), (karta 265).

Skupieński h. Łada. Stanisław ze Skupia, par. Raszyn, (lit. S. S.), (karta 222).

Służewiecki h. Dołęga. Stanisław, syn Ścibora ze Służewca, par. Służew, (lit. S. S.), (karta 215).

Służewski h. Radwan. Andrzej i Jan Wierzbiętowie ze Służewa, Stanisław, podsędek warszawski, par. Służewo, (lit. S. S.).

---

[1]) U Wittyga mylnie herbu Łada. [2]) Wyszli z Rogowa w ziemi rawskiej, Wittyg, Rozsiedlenie i gniazda... z. rawskiej etc. [3]) U Wittyga mylnie h. Jastrzębiec.

Smogorzewski h. Junosza[1]). Stanisław, dzierżawca w Kazomie, par. Kazom, (lit. S. S.), (karta 247).

Sokołecki h. Lubicz. Stanisław, Mikołaj i Adam, synowie Jana, przyd. Dzierżek z Sokółki, par. Żbików, (lit. S. S.), (karta 241).

Sokołowski h. Jastrzębiec. Maciej, syn Benedykta z Sokołowa-Zaścieni, par. Pęcice, (lit. M. —), (karta 240).

Sokołowski h. Korab. Andrzej, syn Stanisława, Paweł, syn Andrzeja, Maciej, przyd. Musoła, Mikołaj, syn Stanisława z Sokołowa-Chrościeli, par. Pęcice, (lit. S. S.), (karta 239).

Sokołowski h. Roch II. Andrzej, syn Jana z Sokołowa-Wypend, par. Pęcice, (lit. I. S.), (karta 239).

Stanclewski h. Radwan. Stanisław, syn Mikołaja, sędzia grodzki warszawski, Krzysztof, syn Feliksa ze Stanclewic, par. Służew, (lit. S. S.), (karta 215).

Stojart h. Radwan. Stanisław, syn Jana, Franciszek, syn Mikołaja, Feliks i Jan, synowie Stanisława ze Stojart, par. Służew, (lit. I. S.), (karta 215).

Suchodolski h. Stanisław z Suchodołu, par. Tarczyn (lit. S. S.), (karta 253).

Suchodolski h. Belina. Jan, syn Stanisława, przyd. Śmietanka. Jan, syn Marcina z Suchodoła, par. Tarczyn, (lit. I. S.), (karta 253).

Suchodolski h. Ogończyk[2]). Andrzej, przyd. Wdowik z Suchodołu, par. Tarczyn (lit. A. S.), (karta 256).

Suski h. Trzy lilje[3]). Krzysztof z Musuł, par. Grodzisko (lit. S. S.), (karta 243).

Święcicki h. Korab. Jerzy, przyd. Goły, Feliks, przyd. Bocheń, Mikołaj, syn Rocha, przyd. Bocheń, Jerzy, syn Stanisława z Święcic, par. Rokitno Górne, (lit. — S.), (karta 233).

Świętochowski h. Dołęga. Marcin, Feliks, Hieronim z Świętochowa, par. Tarczyn, (lit. I. S.), (karta 253).

Świętochowski h. Prus III. Mikołaj i Bartłomiej, synowie Mikołaja ze Świętochowa-Cieśli, par. Tarczyn, (lit. M. S.), (karta 254).

Szamocki h. Belina. Rafał i Florjan Siropinkowie z Szamot Małych, par. Tarczyn, (lit. R. S.), (karta 254).

Szamota h. Leliwa. Stanisław ze Szamot Wielkich, par. Tarczyn (lit. — S.) (karta 253).

Szamota h. Prawdzic. Marcin, syn Macieja, przyd. Puchała, Stanisław, syn Stanisława, przyd. Podwójek, Jan, przyd. Misak z Szamotek, par. Tarczyn, (lit. P. S.), (karta 253—254).

Szczakowski[4]) herbu Prawdzic. Paweł, syn Mikołaja z Szczaków, par. Tarczyn, (karta 253).

Szopski h. Radwan. Jan, syn Mikołaja, przyd. Dobik z Szop, par. Służew, (lit. D. S.), (karta 216).

Tarchomiński h. Junosza. Jakób, Ścibor i Stanisław, synowie Mikołaja z Tarchominka, par. Tarchomin, (lit. — T.), (karta 208).

---

[1]) Wyszli ze Smogorzewa w ziemi zakroczymskiej. [2]) Wittyg mylnie podaje herbu Drogosław. [3]) Wittyg mylnie h. Grzymała, wyszli z Suchej z ziemi sochaczewskiej. [4]) U Wittyga mylnie Szakowski h. Prawdzic.

Targowski h. Roch II. Krzysztof i Jerzy, synowie Piotra, przyd. Mamka, Antoni syn Macieja, Adam, syn Jana, z Targowskiej Rudy alias Mamek, par. Kobyłka (lit. M.), (karta 218).

Uleniecki[1]) Franciszek z Małego Załęża, par. Rembertów i Piotr, syn Feliksa z Woli Ulenieckiej, par. Jeziora, (karta 257 i 263).

Umiastowski h. Roch II. Jakób, syn Macieja, Jan, syn Marcina, przyd. Trojanowicz z Umiastowa-Klimuntów i Szpaków, par. Borzęcin, (lit. — V.), (karta 230—231).

Umiastowski h. Roch III. Stanisław, Zygmunt, Stanisław, syn Aleksego, Stanisław, syn Mikołaja, przyd. Mściszek, Jan, syn Zygmunta, przyd. Bakałarzowicz z Umiastowa-Szpaków, par. Borzęcin, (lit. V. M.), (karta 230).

Wawrzyszewski h. Trzaska. Klemens z Wawrzyszewa, par. Błonie, (lit. K. W.), (karta 251).

Wierzuchowski h. Lubicz. Hieronim z Wierzuchowa-Prusów, par. Babice, (lit. I. V.), (karta 241).

Wierzuchowski h. Roch II. Stanisław, syn Jana i inni z Wierzuchowa-Prusów i Wierzuchówka, par. Babice, (lit. — W.), (karta 244, 245).

Wierzuchowski h. Roch III. Andrzej z Wierzuchowa-Strzykuł i Mór, par. Babice, (lit. A. V.), (karta 244).

Wilczogórski h. Roch II[2]). Stanisław, syn Stanisława z Chlebowa, par. Pęcice, (lit. S. W.), (karta 239).

Wiszczycki vel Wieszczycki h. Junosza[3]) Wojciech, dzierżawca Dziekanowa, par. Łomna, (lit. M. W.), (karta 247).

Wolski h. Radwan. Andrzej, Piotr, Walenty, Stanisław, syn Andrzeja, z Wólki-Zerzyńskiej, par. Zerzno. (lit. — W.), (karta 209).

Wolski h. Roch III. Adam, syn Konstantego z Woli Sękowej, par. Żbików, (lit. A. W.)., (karta 240).

Wołuński h. Jastrzębiec. Ścibor, syn Jana, Andrzej, syn Macieja z Wołumina, par. Kobyłka, (lit. S. V.).

Zabłocki h. Łada[4]). Stanisław z Targowego, par. Kamion, (lit. S. Z.), (karta 219).

Zaborowski h. Przerowa. Andrzej Zdzieszek z Zaborowa, par. Zaborów, (lit. A. Z.) (karta 228).

Zaborowski h. Rogala. Stanisław, syn Macieja z Zaborowa, par. Zaborów, (lit. S. Z.) (karta 228).

Załęski h. Jakób, syn Macieja z Załęża, par. Kamion, (lit. I. Z.), (karta 219).

Załęski h. Prus III. Andrzej, Piotr, Walenty, synowie Stanisława z Wielkiego Załęża, par. Rembertów, (lit. S. Z.), (karta 252).

Zgorzelski h. Łada. Jerzy, syn Jana ze Zgorzałej, par. Raszyn. (lit. I. Z.), (karta 224).

Zieleński h. Lubicz. Jan i Aleksy z Zielonek, par. Babice, (lit. I. O. S.), (karta 244).

Stanisław Dziadulewicz.

---

[1]) Byli herbu Przerowa i pisali się z Uleńca (Ks. Pob. 46) w pow. grójeckim. [2]) Pisali się z Wilczej Góry w pow. grójeckim (Ks. Pob. 46). [3]) Wyszli z Wieszczyc w ziemi gostyńskiej (Ks. Pob. 36). [4]) Wyszli z Zabłocia w ziemi zakroczymskiej (Zakroczym. Ks. II, 259).

Wagnerowie inflancko-polscy.

Zgrupowanie materjału, tyczącego się Wagnerów zaliczających się do szlachty osiadłej w Inflantach i Koronie, natrafia, podobnie zresztą jak to bywa zazwyczaj, na trudności:

1-o. Z powodu nader licznych Wagnerów mieszczan, występujących w aktach w. w. XVII i XVIII. Predykat *nobilis* jak wiadomo może nieraz sprowadzić dezorjentację[1]).

2-o. Wyróżnić trzeba Wagnerów prusko-litewskich, herbu Lew, a raczej, jak podają źródła niemieckie, mających w herbie lamparta z lilją w łapie. Rodzina miejska królewiecka, nobilitowana przez ces. Karola V w r. 1541[2]).

I.

Wagnerowie h. własnego w Inflantach. Rodzina nieznana po skim herbarzom. Herb ich wedle Siebmachera[3]) przedstawia tarczę czteropolową, w polach pierwszem i czwartem, czarnych — lew złoty w prawo zwrócony, prawą połowę koła w łapach trzymający, wsparty na błękitnym pagórku. Pola drugie i trzecie ścięte w klin od końców podstawy ku połowie górnego boku; w tak utworzonych polach, srebrnem, czerwonem, i srebrnem — po róży heraldycznej, srebrna w polu czerwonem, czerwona w srebrnem. Nad hełmem i koroną pół lwa z kołem jak na tarczy. Labry z prawej strony czarne podbite złotem, z lewej czerwone podbite srebrem. — Nietrudno zauważyć, że jest to nieco zmodyfikowany herb hrabiów Schlicken (Schlik[4]), który ci Wagnerowie widocznie przyjęli razem z wejściem w w. XVI w posiadanie niżej wzmiankowanych dóbr Schlickenowskich.

Zygmunt III potwierdza d. 5 kwietnia r. 1593 nabycie od Wawrzyńca Secemskiego i żony jego Doroty Grudziówny, z Litwy pochodzącej, majętności Sawenmujża i folwarku Hosé w starostwie laudońskiem położonych, a niegdy własności Roberta Schlickena, przez szlach. (nobiles) Jana, Chrystjana, Antoniego, Fromholda, Wawrzyńca, Jerzego i Daniela Wagnerów[5]). Jak widać z Gritznera[6]), już przecie ojciec powyższych

---

[1]) Jus caducum super summam 8000 floren. polonic. post olim nob. Mich. Nic. Sadowski nobili Antonio Wagner datur 1785. (Arch. Gł. w Warszawie. Sigill. ks. 35 f. 224). Przy dokładniejszem badaniu okazuje się atoli, że tenże jest nobilis ac spectabilis *civis ac mercator* varsoviensis. (Kanclerskie ks. 79 f. 110.) Cf. do tego m. i. Wierzbowski T.: *Przywileje St. Warszawy*, 1913 (już w r. 1649 tak tytułowani rajcy); Zubrzycki D.: *Kronika Lwowa*, 1844, str. 158.—Na bliższą uwagę zasługuje Lublin, gdzie Maciej civis mercator występuje już 1678. (Arch. Państwowe w Lublinie. Consularia ks. 137 f. 278.) Inny Maciej civis lublinensis, 1778, famatus, żona jego Anna „de Boharty". (Arch. Gł. Zapisy Tryb. Lub. ks. 128 f. 742.) Czy zaś nie będzie to identyczny ze znanym z akt Heroldji? Cf. niżej. [2]) Genealogja jej, pisana zapewne przed r. 1700, zawarta w rękopisie N. 4262 Zakładu Nar. im. Ossolińskich we Lwowie niecałkiem jest zgodna z Niesieckim, IV (1743), str. 813. O nich b. dużo w Zapisach i Wyrokach Tryb. Piotrk. — Wybitnym przedstawicielem tej rodziny był Jędrzej, jezuita, ur. 1707, zm. 1765 w Lorecie. (Ks. Brown J.: *Biblioteka pisarzów assystencyi polskiej Tow. Jezusowego*, 1862.) Jeden list jego do podkanclerzego Młodziejowskiego, z Rzymu r. 1765 wydrukował K. Wł. Wójcicki w *Archiwum Domowem*, 1856. Inny list z Rzymu, z 1762, do Sanguszkowej — w Bibliotece Ord. Zamojskiej w Warszawie, w t. zw. „czarnych pudłach".—O nich też Krzepela J.: *Rody ziem pruskich*, 1927. — Do tej rodziny zaliczają się osiedli w Wilnie i Wileńszczyźnie, o których wiele szczegółów w Pamiętnikach J. Gieysztora, 1913. [3]) Norymberga 1734 (ed. Weigel), t. IV, tabl. 189. [4]) Vide ibid. I, 16. [5]) Arch. Gł. Metr. Kor. ks. 138 f. 65. Zakroczymskie grodzkie wiecz. ks. 58 f. 427. [6]) *Siebmacher's Wappenbuch*. Der Adel der russ. Ostseeprovinzen. Bearbeitet von M. Gritzner, 1898, II, 470.

w r. 1578 posiadał dobra szlacheckie Sawensee, a już w r. 1590 posiada je Chrystjan, na co otrzymuje potwierdzenie królewskie[1]).

Antoni, członek straży J. Kr. Mci, w r. 1597 wydaje pełnomocnictwo braciom swym Janowi, Wawrzyńcowi i Chrystjanowi, w sprawie dóbr wszelkich, ruchomych i nieruchomych, oraz sum pieniężnych, przypadających po niegdy Janie Altenhausenie w starostwie rzeżyckiem w Inflantach[2]).

Zygmunt III temuż Antoniemu oraz Janowi, Chrystjanowi, Wawrzyńcowi i Danielowi d. 19 kwietnia r. 1599 potwierdza prawo dożywocia na Ficzkelmujży w starostwie rzeżyckiem[3]).

W r. 1599 Jan Wilhelm Werner, Prusak, drabant królewski, zeznaje przed aktami grodu warsz., że raniony został przez Antoniego Wagnera, Inflantczyka, również drabanta królewskiego[4]).

W r. 1600 Fromhold, Chrystjan, Antoni, Wawrzyniec, Jerzy i Daniel, *synowie niegdy Antoniego* przeprowadzają układ ze Stanisławem Jaślikowskim[5]).

W cytowanem dziele Siebmachera-Gritznera podano genealogję inflancko-szwedzkiej linji po Chrystjanie (innych braci Gritzner wogóle nie zna, jak również rysunek herbu podaje niedokładny), którego syn Daniel, rotmistrz szwedzki, żonaty z Jadwigą Drolshagen, nie żył już w r. 1632. Tego syn Wawrzyniec, również rotmistrz szwedzki 1636. Linja ta otrzymała d. 7 maja r. 1753 potwierdzenie szlachectwa od ces. Karola VII, a ostatnim jej męskim przedstawicielem miał być Jan Tobjasz, żyjący jeszcze w r. 1797, żonaty z bar. Krystyną Dietz.

II.

Wagnerowie w Koronie, używający, niewiadomo dokładniej odkąd, *herbu Newlin*.

Jakób, towarzysz pancerny chorągwi Jana Zamoyskiego wojewody sandomierskiego, nob. w r. 1662[6]). Niesiecki zamieszcza go w bardzo lakonicznej wzmiance, nie znając nawet imienia. Za Niesieckim wspomina o nim T. Święcki, w sposób najzupełniej formalny, niewiedzieć właściwie po co zaliczając go do „znakomitości"[7]).

W r. 1675 otrzymuje od Marcina Zamoyskiego dożywociem wieś Hucisko Stare, pod Krzeszowem[8]). Jak widać z przywileju dożywocia, już ojciec jego pozostawał w stosunkach z rodziną Zamoyskich, od których należało mu się 1000 złp., zabezpieczonych dla Jakóba i jego potomków. Otóż w pierwszej połowie i około połowy w. XVII w Ordynacji Zamojskiej występują Wagnerowie: Piotr, 1657 w usługach podczaszego kor. (Jana Zamoyskiego), jak świadczy list tegoż Piotra w Bibl. Zamoyskich[9]), pisany do Wacławowicza, podskarbiego ordynackiego. (Występuje i Elżbieta Wagnerowa, zapewne żona; inny list Piotra, bez daty, ale znacznie wcześniejszy, m. w. z r. 1630, do Iwaszkowicza, również podskarbiego.) Uprzednio zaś *Daniel* Wagner, którego zbiór listów, z lat 1612 i 1614, pisanych z Lublina do Henryka Ungiera (Ungerna), podskarbiego u Tomasza Zamoyskiego, również przechowała Bibl. Zamoyskich[10]). Nasuwa się przypuszczenie, że będzie to Daniel, syn Antoniego w Inflantach, a to tembardziej, że na pieczątce listu

[1]) Bibl. Ord. Przezdzieckich w Warsz., archiwum Tyzenhauzów. Rejestr dokumentów po Sapiehach z Dereczyńskiego archiwum. [2]) Arch. Gł. Donationes warsz. ks. 22 f. 1749. [3]) Metr. Kor. ks. 143 f. 77. [4]) Donationes warsz. ks. 25 f. 1136; ks. 26 f. 297. [5]) Toż ks. 27 f. 935. [6]) *Vol. legum*, IV, 873. [7]) *Hist. pamiątki znamienitych rodzin i osób dawnej Polski*, 1859, II, 254. [8]) Donationes warsz. ks. 55 f. 173. [9]) i [10]) W „czarnych pudłach".

Daniela z d. 27 maja 1614 daje się rozróżnić herb Wagnerów inflanckich. Potwierdzałaby to i cytowana już tranzakcja z r. 1600 z Jaślikowskim, a więc przedstawicielem rodziny siedzącej w Krasnostawskiem, a przy której to intercyzie (Warszawa, 15 lipca) świadczy i Dawid Hilchen, jak wiadomo powiernik Jana Zamoyskiego. Fakt zaś nobilitacji Jakóba łatwo da się wytłumaczyć pewnemi niejasnościami, tyczącemi się szlachectwa Wagnerów w Inflantach, o czem napomyka i Gritzner[1]). W r. 1683 jest Jakób administratorem dóbr Tarnogrodzkich Ordynacji Zamojskiej, żyje jeszcze w roku 1687. Córka jego była za Barem[2]). Testament niegdy Jakóba w r. 1762 potwierdza urodz. Agata Rusiecka[3]).

Według legitymacji w Heroldji[4]) syn Jakóba Jan, po którym Krzysztof, po tym Maciej. Macieja i Anny z Burhardtów synowie: Jan, ur. 1780 (akt urodzenia w par. ewang. w Lublinie), tego z Fryderyki z Kesselbauerów: Henryk Józef Jan, ur. 1811 (metr. j. w.), żonaty z Teresą Skwarczyńską, z której miał Józefa Tadeusza, i Gustaw Alojzy, ur. 1817 (metr. j. w.); oraz Paweł Piotr, chrzczony w Lublinie 20 czerwca 1783, właściciel Sławinka, ten z dwóch żon, Anny Radtke i Juljanny z Gerliczów, pozostawił: Seweryna, żonatego z Wiktorją Wolską, z której Lucjan Teodor; Władysława, Maksymiljana i Stanisława.

Karo a *Krzysztofa* z Marji Weroniki N. drugim synem miał być Jan Filip (metryka w par. św. Jana w Warszawie z 16 grudnia 1764), tego zaś jako pierwszego porucznika huzarów pruskich z Elżbiety z Barlemontów syn Jan Wilhelm (metr. w par. Stolp w Prusach z 1807), którego z Amelji Jantzen, zaślubionej w Gdańsku w r. 1833, potomstwo: Paweł Wilhelm, Franciszek Robert, Joanna Agnieszka, Gustaw Adolf. (Akty urodz. w Lubl. w par. ewang. 1836, 38, 40, 47).

Jednakże cała legitymacja nie może być podstawą przy ustalaniu filjacji, gdyż zasadniczy dokument, tyczący się Macieja jako syna Krzysztofa, wnuka Jana, a prawnuka Jakóba (Inscrip. Posn. z r. 1791, k. 444/5) *należy do setek tych, których w księgach grodzkich i ziemskich poznańskich nie uznano za autentyczne,* o czem orzeczenie Komisji kontrolującej z d. 23 sierpnia r. 1865[5]).

Według papierów zachowanych w Heroldji: Wilhelm, syn urodz. Jakóba i Marji, chrzczony był u św. Krzyża w Warszawie (metr. z d. 28 grudnia 1681). Jako rodzice chrzestni występują: Andrzej Susłowicz i Anna Baranowska. — Po tym miał iść Karol, syn Karola i Juljanny z Kamieńskich, żonaty z Anielą Targowską, posiadacz Suskowoli w Radomskiem. Tego synowie: Piotr, Władysław i Marceli. (Metryki ich w Wolanonowie i w Suchej 1843, 44, 45).

Musiał Jakób mieć i syna Kaspra, gdyż C. (Casparus) Wagner w r. 1719 występuje w Warszawie „nomine Skarbu" jako znający interesy Ordynacji Zamojskiej, o czem

---

[1]) Do analogicznych wypadków vide np.: Kleinpolt, wnuk chorążego newelskiego, otrzymuje 1676 nobilitację (Boniecki), cf. Balzer O: *Skartabelat*, 1911, str 245. O perypetjach Waldenów i Weissów, ich nieuwzględnionych w w. XVII pretensjach do szlachectwa—Manteuffel G.: *O szlachcie na kresach inflanckich* w Mies. Herald. 1911, str. 132. — Po krewnych Jakóba mogliby częściowo iść Wagnerowie osiedli w miastach. [2]) Bibl. Zamoyskich, „czarne pudła": list Pągowskiego do Wagnera i Wagnera do Marcina Zamoyskiego. [3]) Sigill. ks. 29 f. 302. [4]) Arch. Akt Dawnych przy ul. Jezuickiej w Warszawie. [5]) Wiadomość z Archiwum Państwowego w Poznaniu. — Mamy tu wyborną ilustrację do stosunków, opisanych przez St. Dziadulewicza w Mies. Herald. 1914, w rozprawie: *Jak się legitymowano ze szlach. przed b. Heroldją Król. Pol.*

świadczy list jego do Tomasza Józefa Zamoyskiego, starosty płoskirowskiego, w Bibl. Zamoyskich[1]). Tego to niewątpliwie jako pisarza Skarbu koronnego w r. 1713 obiera za pełnomocnika Wilhelm Robertson, kanonik poznański, scholastyk kielecki i sekretarz królewski[2]). Kasper, pisarz skarbowy, umiera w r. 1731 w wieku lat 60, pochowany u św. Jana w Warszawie[3]).

Michał Kasper, syn magnifici Kaspra, pisarza Skarbu kor., i Ewy Ostrowskiej, chrzczony 27 września 1713[4]). W r. 1729 w Uniwersytecie krakowskim; z tego roku istnieje jego druk, przypisany Janowi Tarle, biskupowi poznańskiemu[5]). Siostra jego Ewa Barbara chrzczona 8 lipca 1715[6]).

Jan w Szkole Rycerskiej w Warszawie w r. 1767[7]).

Urodz. Ferdynand, syn Jana i Marji, w r. 1817 zaślubia Magdalenę Styczyńską, zrodzoną z Koblickiej[8]) (zapewne: Kobielickiej). Lekarz bataljonowy wojska polskiego, w r. 1830 ozdobiony znakiem honorowym za 15 lat służby oficerskiej, urodził się w roku 1787 w Nowejwsi w Bydgoskiem[9]), zmarł z ran w r. 1831 w Mszczonowie, a wdowa wyszedłszy powtórnie za Michałowskiego, osiadła we Francji. Siostra Ferdynanda Dorota za Kasprem Świątkowskim. Córka Marja, synowie zaś: *Jan* Ildefons, Michał, powieszony 17 września 1863[10]) i Ludwik.

Jan Ildefons, ur. 9 marca 1820[11]), zm. 1890, urzędnik Komisji Spraw Wewnętrznych, radca dworu, żonaty był z Dionizą z Rostkowskich h. Dąbrowa, z której córka Izabella i syn *Ferdynand* Maurycy Henryk, ur. w Warszawie 8 lipca 1858[12]), wychowaniec Uniwersytetu warsz. i Akademji wojenno-prawnej w Petersburgu, adwokat, w roku 1915 sędzia Trybunału w Warszawie, zmarły 1916. Tego z Cecylji Korab-Karpińskiej syn i dwie córki.

Tu na eżą, przynajmniej większość:

Maciej Franciszek, doktór filozofji i obojga praw, proboszcz turobiński, kanonik kapituły zamojskiej, profesor i dziekan tamtejszej Akademji, zmarły w r. 1800[13]). W r. 1776 procesuje się z Janem Antonim Nosadynim, podczaszym urzędowskim, oraz z Tomaszem Suchodolskim, miecznikiem lubelskim i żoną jego Teresą z Nosadynich[14]). Na liście jego z r. 1771 w Bibl. Zamoyskich[15]) wyciśnięty herb Nabram (?).

Na Podolu i Wołyniu: Urodz. Józef w. r 1772, po bezpotomnej śmierci urodz. Jana Daniela Wagnera, kapitana wojsk kor., otrzymuje kaduk na sumę 9000 złp. na do-

---

[1]) ,Czarne pudła". [2]) Metr. kor. ks. 246 f. 79. [3]) Akta zejść par. św. Jana. [4]) Metryka tamże. [5]) *Victrix Gigantum... Divinissima Catharina*.. a Michaele Gasparo Wagner, notharida Thesauri Regni, in Alma Universitate Cracoviensi dialecticae auditore. [6]) Metr. j. w. [7]) Arch. Gł. Akta Korpusu Kadetów, oddział 83, ks. 3 f. 3. [8]) Akt ślubu z gm. piątej m. Warsz. [9]) Stan służby. [10]) Kolumna Z. (Turski): *Pamiątka dla rodzin pol.* 1868, cz. I, 167. [11]) Metryka z gm. siódmej m. Warsz. [12]) Metr. w par. P. Marji. [13]) Ks. Wadowski J. A. *Wiadomość o profesorach Akad. Zam*.. 1899—1900, gł. str. 238—39. [14]) Arch. Gł. Wyroki Tryb. Lub. ks. 617 f. 64 [15]) ,,Czarne pudła".— Nie wiem, czy nie ta stała styczność Wagnerów z Ordynacją sprawiła, że znane przysłowie o Zamoyskim i Batorównie w żartobliwem rozwinięciu brzmi wedle A. Darowskiego-Weryhy: *Przysłowia polskie odnoszące się do nazwisk szlach.*, 1874, str. 104:

Ożenił się równy z równą, Pan Zamoyski z Batorówną, Pan Łukomski z Wagnerówną...

Darowski łączy je zresztą z Litwą, jednakże bez żadnego dowodu. Łukomskiego circa 1750 znajdujemy w Zakrzówku pow. janowskiego — vide niesygnowane akta Akad. Zam. w Bibl. Zam. Lit. K., 104.

brach Harmakach w pow. latyczowskim[1]). Prawo kaduka na sumę na dobrach Seredynie w woj. wołyńskiem po śmierci ur. ur. Aleksandra i Anny, rodzeństwa, w r. 1773 otrzymuje Dembowski[2]).

W Wielkopolsce: N. w r. 1761 świadczy w sprawie z Radzewskim, podkomorzym poznańskim[3]). Walenty w r. 1786 Russowa, ekonomji królewskiej, trzymanej przez Kęszyckiego, wojewodę gnieźnieńskiego, administrator[4]).

Inni: Krzysztof w r. 1677 chorąży w kompanji oberstlejtnanta Wilhelma Albrechta Finka, w roku następnym porucznik w kompanji kapitana Meyera[5]). De Wagner, porucznik huzarów francuskich, w r. 1786 przebywa w Polsce z polecenia ks. Orleanu wraz z Riffetem, kwatermistrzem, i de Wormbsem (v. Wurmb?), oficerem dawniej w służbie polskiej[6]). Seweryn syn Jana, ur. w Warszawie 1786, w szwoleżerach Napoleona I[7]). Paweł, kwatermistrz 2 pułku ułanów, po r. 1831 na emigracji w Besançon[8]). Juljan, syn obywatela gub. lubelskiej, uczestnik kampanji węgierskiej, kapitan kawalerji, w r. 1849 w Turcji, w 1855 ulega konfiskacie pozostawionego majątku[9]). Franciszek porucznik[10]) i Henryk podoficer[11]) kawalerji na Węgrzech. N. major w powstaniu 1863, jeden z głośniejszych dowódców w Lubelskiem[12]).

Urodz. Elżbieta Wagnerowa zmarła w r. 1737 w wieku lat 24, pochowana w Warszawie u Kapucynów[13]). Dorota za urodz. Antonim Dobrowolskim sekretarzem król., matka Józefa, kapitana wojsk kor. 1781[14]). Józef, znany muzyk w Warszawie, profesor Konserwatorjum, ur. 1768, zm. 1855, żonaty z Leszczyńską[15]). Tadeusz Jakób, wychowaniec pijarów, magister filozofji, tłumacz, ur. w Warszawie w r. 1794, zmarł tamże 1852[16]). Syn jego Tadeusz Jan, autor matematyczny[17]), żonaty z Emmą Kownacką. Józef Bohdan, współpracownik Gazety Warszawskiej, autor, w r. 1863 członek czerwcowego (białego) Rządu Nar., następnie mieszkający w Paryżu, zmarł w Neuchâtel w r. 1882 w 67 roku życia; jego córki: Wanda za Miecz. Geniuszem w Port-Saidzie i Olimpja[18]). Ferdynand, współredaktor Gazety Warsz., czynny w r. 1863, zmarł 1894 w Szwajcarji[19]).

Dr. Tadeusz Newlin-Wagner.

---

[1]) Kancl. ks. 50 f. 155. Sigill. ks. 32 f. 173. [2]) Kancl. ks. 51 f. 58. [3]) Arch. Gł. Wyroki Tryb. Piotrk. ks. 406 f. 104. [4]) Tamże. Grodzkie kaliskie ks. 2699/250 f. 360. [5]) Tamże. Księgi wojskowe, oddział 77, ks. 96, zawierająca Rolle regimentu pieszego JMości pana Kątskiego, kaszt. lwowskiego, gen. artyl. kor.; fol. 4, 11, 40. [6]) Arch. Gł. Akta Komisji Wojsk., ks. 35 f. 105, ks. 46 f. 184, ks. 209 f. 299, ks. 210 f. 97. [7]) Bibl. Ord. Krasińskich w Warsz. Regestr stanów służby 1 pułku szwoleżerów. [8]) Krosnowski: *Almanach hist. ou souvenir de l'émigration pol.* 1837. [9]) Dziennik praw, t. 49 str. 197. Pamiętnik jen. Wysockiego, 1850, str. 140. [10]) Pam. jen. Wysockiego l. c. [11]) Ibid., str. 145. [12]) (W. Przyborowski:) *Dzieje 1863 roku*, IV (1905) str. 317 — 60.i [13]) Akta zejść par. św. Jana. [14]) Donationes warsz. ks. 97 f. 335. [15]) Dziennik Warsz. 1855, N. 303. Sowiński A.: *Słownik muzyków*, 1874, str. 393. [16]) i [17]) Sobieszczański w Enc. Powsz., t. 26 (1867) str. 304. [18]) O Józ. Bohdanie dość obfita literatura, z czego ważniejsze: Al. Półkozic w Kurjerze Warsz. 1881, NN. 269 i nn. Gazeta Warsz. 1882, N. 257. Sokołowski A.: *Dzieje porozb.* III, 343. Ateneum Polskie 1908, t. II, str. 106 i nn. Sokulski J.: *Prasa tajna i jej kierownicy w dobie powst. styczniowego* (Exlibris, VI, 1924). [19]) Gaz. Warsz. 1900, N. 74; 1924, N. jubil. z 31 grudnia.

W sprawie nazwy gniazda rodowego rodziny z Urska Dunikowskich.

W r. 1929 ukazała się w serji ,,Badań z dziejów społecznych i gospodarczych pod redakcją Prof. Fr. Bujaka", praca zmarłego przedwcześnie Marjana Ungeheura ,,Stosunki kredytowe w Ziemi Przemyskiej w połowie XV wieku".

Niezmiernie wartościowe to dzieło zawiera również wiele pierwszorzędnego materjału heraldyczno-genealogicznego oraz przedstawia dokładny obraz rozsiedlenia się ówczesnej szlachty przemyskiej.

Między innemi wspomina o rodzinie ,,de Orzek", jako właścicielach wsi Duńkowiczki w źr. Dunikowicze i Dunkowicze (str. 251 № 68), Kupiatycze (str. 256 № 138), Siedliska (str. 266 № 252) oraz Sielec (str. 266 № 253), przyczem tę ostatnią miejscowość identyfikuje z ,,dziś zupełnie nieznaną wsią Orzekiem" a to" na podstawie treści zapisek 2864, 3751, 5621, 5622, 5744, 6051, (A. G. Z. XIII) i na podstawie kręgu zainteresowań rodziny tam siedzącej, mającej stały kontakt kredytowy z posiadaczem wsi najbliżej leżących".

Otóż zapatrywanie to nie jest słuszne.

Przedewszystkiem z treści przytoczonych przez autora zapisek, z wyjątkiem jednej, na którą się poniżej powołam, nie można wysnuć żadnych danych co do położenia Orzka a tem mniej, co do identyczności jego z obecnym Sielcem.

Zapiski bowiem 2864 i 3751 zaznaczają jedynie, że bracia rodzeni Henryk i Bieniasz ,,de Orzek" spłacili swe cioteczne rodzeństwo mianowicie dzieci Henryka z Szebni z dóbr ,,Orzek i Duncowicze".

Zapiski 5621 i 5622 wspominają o braciach ,,de Orzek", synach niegdyś Henryka z Orzka, sędziego ziemi przemyskiej, o ich stryjence Annie, wdowie po Bieniaszu z Orzka łowczym przemyskim oraz o posiadanych przez nich dobrach Orzek, Kupiatycze, Siedliska i Duncowicze (tę ostatnią wieś autor słusznie zindentyfikował z obecnymi Duńkowiczkami, co zresztą bezspornie wynika z treści zap. 3016. z dnia 26 maja 1491 A. G. Z. XIX., tyczącej się określenia granic między wsią Orzechowce a wsią Dunkowycze, „hereditaria gsi Ade de Orzek, venatoris premisliensis").

Zap ska 6051 wspomina o tranzakcji finansowej między braćmi Henrykiem ,,de Orzek alias de Cupyaticze" i Biedrzychem „de Orzek" a jedynie zapiska № 5744 daje pewne wskazówki, określające położenie owego Orzeka czy Orzka, doprowadzające mnie jednak do zgoła innych wniosków, niż autora ,,Stosunków kredytowych".

Poszukując przed laty w Archiwum Bernardyńskiem we Lwowie materjałów do dziejów mej rodziny, piszącej się ,,z Urska", napróżno szukałem wsi tej nazwy nietylko w obrębie ziemi Przemyskiej, ale na terytorjum całej Polski.

Po długich dociekaniach doszedłem wreszcie do konkluzji, że Orzek, leżący nad rzeką Wiar, wpadającą do Sanu, identyczny jest ze wsią Urskiem, a uprzednia jej nazwa Orzek, przechodząc rozmaite ewolucje jak Horzek (A. G. Z. XVII zap. 1980 r. 1482), Urszek (A. G. Z. XVII zap. 1781 r. 1482), Urzek (Ter. Prem. T. 23. p. 819.), Orzko (A. G. Z. XVIII. Nr. XCVII.), Orzek seu Orsko, (Ter. Przewors. T. 19, p. 430), Orsko, Ursko (A. G. Z. XX № 168 poz. 41, № 163 poz. 36, № 182 poz. 53, № 193 poz. 78, A. G. Z. X zap. 4039), ustaliła się wreszcie jako Hurko. Wieś ta leży o 4 klm. na wschód od Przemyśla.

Zapatrywanie moje uzasadniam przedewszystkiem porównaniem między geograficznem położeniem dawnego Orzka, Orska czy Urska z dziszejszem Hurkiem.

W szczególności w przytoczonej przez autora ,,Stosunków Kredytowych" zapisce № 5744 z dnia 9 marca 1465, odnoszącej się do sprawy między starostą przemyskim Jakóbem z Koniecpola a Adamem z Orzka, łowczym przemyskim, jest mowa o ,,pratis sitis post Wyar fluvium inter Cerowniky (Krówniki) et Ozek iacentibus i t. d.".

W Archiwum m. Przemyśla znajduje się ,,Regestrum proventuum Capitaneatus premisliensis" z r. 1542, w którym czytamy: ,,Cerowniki villa, sedet in iure ruthenico, habet agros tripartitos, unum versus Luczice, alium versus Jaksmanicze, tertium versus Orsko, bonum domini Dunikowski" Porównywując obecne położenie Krównik, które sąsiadują ku południowi z Łuczycami, na południowy wschód z Jaksmanicami, na wschód z Hurkiem, niepodobna nie dojść do wniosku, że Hurko jest identyczne z Orzekiem względnie Orskiem.

W historji polskiej Długosza edycja Dobromilska czytamy ponadto: „Item Wyar, cuius fons in montibus sarmaticis ex monte Trybuch, ostium in flumine San circa villam Orsko". (W edycji Przezdzieckiego tom I str. 12 zamiast Orsko napisano ,,Orzek").

Wszyscy Dunikowscy piszą się zrazu „de Orzek" np. Adam z Orzka i Dunikowic łowczy przemyski 1462 — 1498 (A. G. Z. XVII m. i. zap 2952, 2953, 2955 i t. d., XIX 3014, 3016), syn jego Jan, (A. G. Z. XVIII zap. 3289, 4336 i i.), wnuk Jan łowczy przem. do 1557. (T. Prem. 8 p. 580. T. 9 p. 586 i 947), a dopiero synowie tego ostatniego — w drugiej połowie XVI wieku jakoto Maciej, Jan, Stanisław i Piotr również łowczy przemyski piszą się „de Orsko", „de Orzek" lub ,,de Ursko" (Ter. Przevors. T. 15. p. 20, 38, 101 i t. d., Ter. Prem. T. 76. p. 5, Castr. Prem. T. 332 p. 472 i t. d.). Niejednostajna ta pisownia utrzymuje się do połowy wieku XVII (Castr. Premisl. T. 29 p. 72, T. 295 p. 333, T. 303 p. 73, T. 319, p. 846, T. 80 p. 1777, Ter. Prem. T. 65 p. 685, T. 50 p. 388, T. 61 p. 520, T. 43 p. 1148, i t. d. i t. d.). Od tego czasu ustala się pisownia ,,de Ursko" (Castr. Sanoc. T. 154. p. 11. T. 181 p. 335, T. 339, p.855, Ter. Prem. T. 106 p. 813, i t. d.) a jedynie w nazwisku Zygmunta Dunikowskiego pisarza ziemskiego sanockiego natrafiam raz jeden w r. 1645 na pisownię „de Hurko". (Castr. Sanoc. T. 348 p. 1558).

W tym bowiem czasie główna gałąź rodziny Dunikowskich przeniosła się w Sanockie a następnie w Sandeckie, rodowe Orsko vel Ursko wyszło z początkiem XVII wieku z rąk rodziny,—przy nazwisku zaś pozostało „Ursko" czyli nazwa, jaką wieś ta w okresie opuszczenia ziemi przemyskiej przez tę rodzinę nosiła.

To też niemniej mylnem jest twierdzenie Słownika geograficznego, które nazwę wsi Hurko wywodzi od imienia książąt Hurkonów, siedzących w wieku XV-tym na Łysiatyczach w Przemyskiem, gdyż w tym czasie wsi o takiej nazwie w ziemi przemyskiej nie było, a nazwę tę, jak już wspomniałem, napotyka się dopiero po raz pierwszy w połowie wieku XVII-ego.

Rodzina z ,,Orzeka" (poprawniej z Orzka) używała w XV wieku herbu Świerczek.

W następnym szkicu przedstawię historję rozdzielenia się tej rodziny na cztery odrębne familje, pieczętujące się zgoła odmiennymi herbami.

Juljusz Dunikowski.

Sprawozdania i Recenzje.

Zapowiedź wydawnictwa „Genealogisches Handbuch der baltischen Ritterschaften".

Firma C. A. Starke w Zgorzelcu (Görlitz) na Śląsku niem. otrzymała nakład, wychodzącego obecnie w języku niemieckim genealogicznego podręcznika rycerstwa bałtyckiego p. t. „Genealogisches Handbuch der baltischen Ritterschaften". Dzieło wydane kosztem związków szlachty inflanckiej, estońskiej i kurlandzkiej, wychodzi równocześnie w trzech tomach, jako: „Inflanty" (Livland), „Estonja" (Estland) i „Kurlandja" (Kurland). Każdy tom zawiera 8—12 zeszytów, po 80 str. (format 17×25 c/m). Zeszyt kosztuje dla prenumeratorów 7 Mk. n., a o ile nabyty zostanie już po wydrukowaniu — 8.75 Mk. n. Każdy z trzech tomów nabyć można osobno, nie sprzedaje się jednak pojedynczych zeszytów. Zeszyty wychodzą w odstępach miesięcznych.

Tom „Inflanty", opracowany przez Doktora Astaf'a von Transehe-Roseneck (Doberan, Dammchaussee 2.) zawierać będzie genealogje następujących rodów:

Aderkos, Akermann, Anrep, Baehr, Berends, Berens v. Rautenfeld, Berg (hrabiowie), Blanckenhagen, Bluhmen, Bock z domu Lachmes, Boltho v. Hohenbach, Brackel, Brasch, Brümmer, Budberg, Buddenbrock, Buxhoeveden, Campenhausen, Ceumern i Ceumern Lindenstjerna, Clapier de Colongues, Dehn, Derfelden, Ditmar, Ekesparre, Engelhardt, Essen, Fersen, Fölckersam, Freymann z domu Nursie, Freytag von Loringhoven, Gavel, Gersdorff, Glasenapp, Grote, Grotthuss, Gruenewaldt, Güldenstubbe, Günzel, Hanenfeldt, Hansen, Hehn, Helmersen, Hirschheydt, Huene-Hoyningen, Jarmersted, Kahlen z domu Neu-Calzenau, Kieter, Klot z domu Heidenfeld, Koskull, Kreusch, Kröger, Kropotkin (książęta), Krüdener, Lieven (książęta), Lilienfeld, Liphart, Loudon, Löwenstern, Löwis of Menar, Manteuffell (hrabiowie), Maydell, Mellin (hrabiowie), Mengden, Mensenkampff, Meyendorff, Middendorff, Moeller, zur Mühlen, Müller z domu Weissensee, Nasackin, Nolcken, O'Rourke (hrabiowie), Oettingen, Pahlen, Pander, Pilar v. Pilchau, Pistohlkors, Rathlef, Rennenkampff, Reutern, Rohland, Rosen z domu Hochrosen i Kl. Roop, Roth, Rücker, Ruckteschell, Samson- (Himmelstjerna), Sänger z domu Pernigel, Sass, Schoultz v. Ascheraden, Schröders, Schwebs, Sievers (hrabiowie), Sivers, Sommer, Stackelberg, Staden, Stael von Holstein, Stenbock-Fermor (hrabiowie), Stjernhielm, Strandmann, Stryk, Taube z domu Absenau, Tideböhl, Tiesenhausen, Tobien, Transehe- (Roseneck), la Trobe, Trompowski, Uexküll i Uexküll-Güldenband, Ulrichen, Ungern-Sternberg, Vegesack, Vietinghoff i Vietinghoff-Scheel, Guillemot de Villebois, Wahl, Wilcken z domu Bewershof, Wolff, Wolffeldt, Wrangell, Wulf z domu Serbigall, Zeddelmann.

Tom „Estonja", opracowany przez Ottona Magnusa bar. Stackelberg'a (Doberan, Doberweg 6), zawierać będzie genealogje rodów:

W I-ej części (epoka krzyżacka): Bremen, Budberg, Buxhoeveden, Clodt v. Jürgensburg, Engelhardt, Essen, Fersen, Hastfer, Kursell, Maydell, Pahlen, Rehbinder, Rosen, Salza, Schulmann, Stackelberg, Stael v. Holstein, Taube, Tiesenhausen, Toll, Uexküll, Uexküll-Güldenband i Meyendorff z domu Uexküll, Ungern-Sternberg, Vietinghoff gen. Scheel, Wrangell, Zöge-Manteuffel.

W II-iej części (epoka szwedzka): Baggehufwudt, Baranoff, Bistram, Fock, Grünewaldt, Helffreich, Igelstrom, Kaulbars, Knorring, Krusenstiern, Lilienfeld, Löwenstern, Löwis, Mohrenschildt, Nasackin, Pilar v. Pilchau, Ramm, Rosen, Rosenbach, Staal, Stenbock, Straelborn, v. Wetter-Rosenthal, Wrede.

W III-iej części (epoka rosyjska): Antropoff, Arnold, Baer, Barlöwen, Baumgarten, Benckendorff, Bodisco, Brevern, Bunge, Clapier de Colongue, Cube, Dehn, Dellingshausen, Delwig, Gernet, Girard de Soucanton, Hagemeister, Harpe, Huene, Hunnius, Keller, Keyserling, Korff, Kotzebue, Krause, Lueder, Middendorff, zur Mühlen, Mühlendahl, Neff, Nottbeck, Rausch v. Traubenberg, Rehren Rennenkampff, Renteln, Samson v. Himmelstjerna, Schilling, Schonert, Schubert, Seidlitz I, Seidlitz II, Wahl, Weymarn, Wendrich, Weiss, Wistinghausen, Wolkonsky.

Tom „Kurlandja", opracowany przez Wedig'a bar. von der Osten-Sacken, (Rostock, Graf Schack-Str. 16), zawierać będzie genealogje następujących rodów:

Ascheberg i Ascheberg-Kettler, Bach, Bagge af Boo, Behr, zum Berge, Bienemann von Bienenstamm, Bistram, Blomberg, Bolschwing, Borch, Boetticher, Brincken, Brüggen, Brunnow, Buchholtz, Boenningshausen gen. Budberg, Bülding und Bilterling, Castell-Rüdenhausen, Dermont-Siwicki, Derschau, Dorthesen, Drachenfels, Düsterlohe, Engelhardt, Fink von Finkenstein, Fircks, Gerschau-Flotow, Brucken gen. Fock, Foelckersam, Pfeilitzer gen. Franck, Freytag gen.

Löringhoff, Funck, Gohr, Grandidier, Greigh, Grotthuss, Haaren, Hahn, Haudring, Heyking, Hoiningen gen. Huene, Holstinghausen gen. Holsten, Holtey, Hoerner, Howen, Meerscheidt gen. Hüllesem, Keller, Keyserling, Kleist, Klopmann, Klüchtzner, Knigge, Schmysingk gen. Korff, Koskull, Kreutz, Kutaissow, Wenge gen. Lambsdorff, Landsberg, Schmidt von der Launitz, Lieven, Rechenberg gen. Linten, Lüdinghausen gen. Wolff, Lysander, Manteuffel gen. Szoege, Maydell, Medem, Mirbach, Nettelhorst, Nolcken und Reutern-Nolcken, Nolde, Oelsen, Offenberg, Pahlen (hrabiowie), Broel gen. Plater i Plater-Syberg, Przezdziecki (hrabiowie h. Roch), Raczyński (h. Nałęcz). Rahden, Recke, Reibnitz, Roenne, Ropp, Rosenberg, Rüdiger, Rummel, Orgies gen. Rutenberg, Osten gen. Sacken, Sass, Schlippenbach op dem Hamme gen. Schoeppingk, Schroeders, Schuwalow, Seefeld, Simolin, Stackelberg, Stempel, Stromberg, Tiesenhausen, Timroth, Todleben, Tornow, Vietinghoff gen. Scheel, Walther i Walther-Wittenheim, Hohenastenberg gen. Wigandt, Wildemann, Witten, Wolski (h. Jelita).

Po ukończeniu wszystkich trzech tomów wyjdzie szczegółowy spis nazwisk do każdego tomu.

Prenumeratę przyjmuje firma C. A. Starke w Görlitz, natomiast w sprawach redakcyjnych należy się zwracać do wymienionych redaktorów. *J. Z.*

Meysztowiczowie herbu „Rawicz". Monografja genealogiczno-historyczna pod redakcją Jana Jakubowskiego i Stanisława Ptaszyckiego. Warszawa 1929. Str. XII + 72, z reprodukcją dok., mapą i tablicą geneal.

Szczupłą dotąd liczbę monografij rodzinnych, opracowanych zgodnie z najnowszymi postulatami nauki historycznej, pomnożyła w sposób bardzo pożądany ta wzorowa praca poświęcona dziejom zasłużonej rodziny Meysztowiczów, ściśle związanym z przeszłością dawnego W. Księstwa litewskiego, jak również i z historją współczesną Rzplitej polskiej. Przygotowana do druku przez dwóch znakomitych uczonych, odznacza się ona rzeczowem i krytycznem ujęciem przedmiotu, a materjały źródłowe, dodane do tekstu rozprawy, nietylko ułatwiają kontrolę wywodów, ale zawierają też — jak słusznie zaznaczono w przedmowie — bardzo ciekawe pod względem ustrojowym i obyczajowym przyczynki.

Jeden z aktów sądowych, zaczerpniętych z ksiąg ziemskich kowieńskich, datowany z r. 1600, podaje z okacji pewnego sporu majątkowego niezwykle obfite dane genealogiczne, pozwalające odtworzyć rodowód Meysztowiczów aż do schyłku XIV wieku, a więc znacznie dalej aniżeli to zazwyczaj jest możliwem przy badaniu znakomitych nawet rodzin litewskich. Te reminiscencje genealogiczne z r. 1600 mają wszelkie cechy wiarygodności, aczkolwiek w podobnych wypadkach, gdy chodziło o szczegóły z przed paru wieków, pamięć czasem zawodziła nawet przy zeznaniach w najlepszej wierze składanych. To też wydawcy nader trafnie trzymali się zasady ciągłego zestawiania tych danych, zaczerpniętych z tradycji, ze wzmiankami współczesnemi w księgach metryki litewskiej. Oczywiście niektóre z wysnutych tą drogą wniosków mają charakter hipotez, zresztą naogół wcale prawdopodobnych. Przedewszystkiem zaś należy zaznaczyć, że przypuszczeniem tylko jest zidentyfikowanie Gertowta, najstarszego syna protoplasty Meyszta, ze znanym bojarem Getowtem, który występuje na akcie unji horodelskiej z r. 1413.

Przypuszczenie to wzbudzić musi pewne wątpliwości wobec faktu, że w Horodle ten bojar przyjął herb Kopacz, podczas gdy Meysztowicze pieczętują się herbem Rawicz. Zdarzają się wprawdzie wśród rodzin litewskich wypadki zmiany herbu, ale są to wypadki dużo rzadsze aniżeli się dawniej przypuszczało, a jak łatwo w takiej sprawie popełnić błąd, na to dostarczają przykładu dzieje tak głośnego już w XV wieku domu Radziwiłłów. Opierając się na samem tylko imieniu, z którego powstało ich nazwisko, wywodzono ich długo od Radziwiłła, który w Horodle przyjął herb Sulima, sądząc, że później dopiero zmienili oni ten herb na Trąby. Tymczasem okazało się, że pochodzą oni w istocie od Ościka, który już w Horodle został przyjęty do rodu Trąbów. To też kto wie, czy Meyszt i jego synowie, z Gertowtem na czele, nie byli raczej krewnymi, chociażby nawet dalszymi, tego bojara, którego w r. 1413 adoptowali Rawicze, a więc Minigajły?

Rzecz jasna, że i tutaj również mamy do czynienia li tylko z hipotezą, tembardziej, że niewiadomo, odkąd Meysztowicze pieczętowali się Rawiczem. Należało jednak poruszyć tę kwestję, ponieważ ma ona znaczenie ogólniejsze dla metody badań nad początkami litewskich rodzin szlacheckich i ich herbów. *O. Halecki.*

Horoszkiewicz Roman. Powiat Stoliński (Notatki historyczne) Brześć n. Bugiem, 1930, 8⁰, str. 31.

W formie popularnej przedstawia autor we wstępie dzieje terenu, stanowiącego obecnie powiat stoliński. Następnie podaje wiadomości

historyczne o niektórych miejscowościach tego powiatu, dołączając spis nazwisk szlachty zaściankowej oraz spis wsi pow. stolińskiego, zamieszkanych przez tą szlachtę.

Uzupełnienie.

Do mojej recenzji pracy **p. Z. Wdowiszewskiego** o **„Rodzie Bogorjów"**, zamieszczonej w Kwartalniku Historycznym R. XLIII t. I zesz. 3, dorzucić chcę parę uwag i sprostowań błędów druku, które się do niej zakradły. W aktach sądu arcybiskupiego w Gnieźnie w r. 1443 występuje niejaki Joannes Boguria, może z linji mazowieckiej (Excerpta ex actis offic. gn. k. 256 v.). Tą więc postacią należy pomnożyć liczbę znanych członków rodu.

Natomiast do recenzji zakradły się pewne błędy: str. 375 w. 2 od dołu zamiast Boguszyn winno być Bogurzyn, tamże w 1 od dołu winno być Bogurzynek, str. 376 w. 19 i 24 od góry zamiast „z Korzuchowa" winno być „z Bogorji", tamże w. 36 od góry zamiast Korzuchowa winno być Kożuchowa. *Dr. Karol Górski.*
(*Poznań*).

Zagadnienia i Odpowiedzi.

Zagadnienie Nr. 6.

Związek rodzinny bar. Landsberg-Velen w Westfalji, wydaje kronikę rodzinną, opracowaną na podstawie źródeł, a sięgającą aż do roku 1148. Ewidencja pojedynczych gałęzi rodu Landsbergów osiedlonych w Kurlandji, na Litwie i w Polsce jest przeprowadzona do r. 1727.

Uprasza się wszystkich Sz. członków P. T. H., którzyby posiadali dokumenty, tyczące się powyższego rodu (herbu własnego) lub bliższe informacje o żyjących członkach tej rodziny (ew. dokładne ich adresy), o łaskawe nadesłanie do Redakcji Miesięcznika Heraldycznego odnośnych wiadomości. *Redakcja M. H.*

Zagadnienie Nr. 7.

Jan z Czarnot Czarnocki (herbu Lis), 1778—1794 poseł na sejmy z wojew. Podlaskiego, w 1785 r. podczaszy drohicki i kandydat do kasztelanji sanockiej, zaślubił w pierwszem małżeństwie Agnieszkę z Świętochowskich, (ur. 26. I. 1758, zm. 7. VI. 1787, jej nagrobek u Karmelitów trzewiczkowych na Lesznie w Warszawie). Czyją była córką i skąd pochodziła powyższa Agnieszka? *A. D.*

Zagadnienie Nr. 8.

Piotr Leon Morawski (herbu Dąbrowa), dziedzic Jastkowa w Lubelskiem, (ur. w 1808 r.), żonaty był z Delfiną Pniewską. Czyją była córką i z jakich stron pochodziła? *J. B.*

Zagadnienie Nr. 9.

Według herbarza „Rodzina", Jesmanowie (herbu Korczak) legitymowali się: 1) w b. gub. grodzieńskiej w 1837 r., 2) w b. gub. mińskiej w 1862 r.

Czy ktoś z Sz. Członków T. H. mógłby mi wskazać gdzie szukać obecnie żyjących przedstawicieli powyższego starego rodu? *J. Z.*

Zagadnienie Nr. 10.

W jakich guberniach byłego zaboru rosyjskiego ogłoszone zostały w druku urzędowe spisy wylegitymowanej przed Deputacjami Wywodowemi Szlachty i w jakich krajowych księgozbiorach można powyższe t. z. „Spisoki Dworjan" znaleźć? *G. Ch.*

Zagadnienie Nr. 11.

Jenerał Wincenty Dobiecki, ur. 27 lipca 1778 r. we wsi Chełmo pow. Radomskowskiego, był synem Antoniego podkomorzego J. K. M. i Heleny z Ruszkowskich.

Czy ktoś z Sz. Członków nie zechciałby mnie poinformować, czyją córkę była Helena i skąd pochodziła? *T. D.*

Odpowiedź na zagadnienie Nr. 1.

Sydonja Franciszka Karola ks. de Ligne, żona Franciszka hr. Potockiego, była córką ks. Karola Józefa Emanuela, granda hiszpańskiego, podpułkownika w korpus. inż. austr., następnie generała majora woj. ros. (ur. 25. IX. 1759, poległ 14. V. 1792 w potyczce pod Roux au bois) oraz Heleny Apolonji z ks. Massalskich (zaśl. 29. VII. 1779 r., zm. 10. X. 1814 r.).

Bliższe wiadomości o powyższych osobach podaje niedawno opublikowana prywatnie ksią-

żeczka p. t.: „Charles de Ligne, Prince d'Arenberg et Anne de Croy, Duchesse d'Aerschot, fondateurs du Couvent des P.P. Capucines d'Enghien, par P. Chérubin, Capucin-Louvain".

K. F. v. F. D.

Odpowiedź na zagadnienie Nr. 3.

Podług herbarza „Rodzina" (XI, 63—65) Sabba Mikułowski h. Rawicz był synem Remigjana M. i Borowskiej, pochodzącej (jak *domniewywać się* można na podstawie herbarza Bonieckiego II, 47) z Borowskich h. Habdank, a wnukiem Benedykta M. i Katarzyny Laskowskiej h. (podł. Niesieckiego VI, 16) Drużyna. Zaznaczyć tu jednak należy, iż Wincenty Rawicz Mikułowski (pułkownik) był — według wspomnianej „Rodziny" — synem nie Saby (jak powiedziano w „Zagadnieniu"), lecz Sabina Mikułowskiego, a Sabba i Sabin to imiona różne (por. m. in. Ostroróg-Sadowski „O imieniu i nazwisku", 99).

Bliższych wiadomości o pułkowniku Wincentym mógłby może udzielić p. Jan Rawicz Mikułowski (Kraków, Łobzowska 14), u którego znajdują się rozmaite rodziny M. dotyczące dokumenty. *Fr. K.*

Odpowiedź na zagadnienie Nr. 4.

O Olkowskich z Lidzkiego wspomina poza Żernickim: Niesiecki (VII, 86) i Borkowski („Spis nazwisk szlachty polskiej", 290), nie wymieniając jednak ich herbu. Nieco dłuższą wiadomość o O. zamieszcza „Rodzina" (XII, 314), wywodząca ich z Olk w z. Różańskiej, herbu ich jednak również nie wymienia. Rodzina tego nazwiska (nie wiem czy z tamtemi identyczna) istnieje: sekretarzem hipoteki w Łodzi (Pomorska 21) był kilka lat temu — śp. Filip Olkowski.

Fr. K.

Odpowiedź na zagadnienie Nr. 4.

Rodzina Olkowskich istnieje dotąd. Jest to ród kresowy, mieszkający obecnie w Warszawie. Mgr. iur. Olkowski jest członkiem „Koła Kresowego", tam więc możnaby się dowiedzieć ew. dokładnego adresu.

Em. Biel.—Rzeszów.

Odpowiedź na zagadnienie Nr. 4.

Rodzina Olkowskich herbu Ślepowron dotąd istnieje. Z niej Czesław O. zamieszkały w Warszawie (ul. Śniadeckich 10 m. 18), syn Stefana i Walerji, wnuk Jana, jest radcą Najw. Izby Kontroli Państwa. X. Maciej Olkowski był w poł. XIX w. proboszczem jednej z parafij w Warszawie.

K. J. O.

Członkowie Oddz. Warsz. Polsk. Tow. Heraldyczn.

Przystąpili w charakterze Członków Zwyczajnych:

Bem de Cosban hr. Włodzimierz—Zamek Grojec, p. Oświęcim, woj. Krakowskie.
Boniecki Michał—Warszawa, ul. Nowy Świat 53.
Chomętowski hr. Jan — Raba Niżna, p. Mszana Dolna, woj. Krakowskie.
Grocholski hr. Remigjusz — Falenty, p. Raszyn, woj. Warszawskie.
Hutten-Czapski hr. Bogdan—Smogulec, p. w/m., woj. Poznańskie.
Karski Włodzimierz—Warszawa, ul. Królewska 7.
Korytowski hr. Erazm—Zaleszczyki Małe, p. Jazłowiec, woj. Tarnopolskie.
Kozierowski Ks. Stanisław — prob. Winnogóra, p. Miłosław, woj. Poznańskie.
Łoziński Bronisław—Łódź, ul. Gdańska 67.
Mycielski hr. Edward—Września (pałac), woj. Poznańskie.
Okęcki Stefan—Nowy Dwór, p. Skierniewice, woj. Warszawskie.
Osiecimski-Czapski hr. Andrzej — Warszawa, Aleje Jerozolimskie 39.
Ostrowski-Rawita hr. Krystyn—Warszawa, ul. Miodowa 10.
Poniński hr. Stefan — Warszawa, ul. Czerwonego Krzyża 2.
Rozwadowski Dr. Jan—Lwów, ul Cłowa 3.
Sczaniecki Michał—Poznań, ul. Ogrodowa 18.
Sczaniecki Władysław—Łaszczyn, p. Rawicz, woj. Poznańskie.
Skrzydlewski-Watta Zdzisław — Mechlin, p. Srem, woj. Poznańskie.
Stecki Bolesław—Srodopolce, p. Radziechów, woj. Tarnopolskie.
Tarnowski hr. Hieronim — Rudnik n/Sanem, p. w/m., woj. Lwowskie.
Tuchołka Wiesław—Marcinkowo Dolne, p. Gąsowa, woj. Poznańskie.
Uznański Jerzy — Szaflary, p. w/m., woj. Krakowskie.

Pokwitowania uiszczonych kwot w r. 1930

Archiwum miasta Lwowa, (18 zł.), — Archiwum Ziemskie Lwów, (12 zł.), — Biblioteka Kórnicka, (12 zł.),—Włodzimierz hr. Bem de Cosban, (29 zł.), — Władysław Białobrzeski, (12 zł.),— Emil Bielecki, (12 zł.), — Michał Boniecki, (5 wpis i 13 zł.), — Ignacy Borkiewicz, (18 zł.), — Józef Brandys, (12 zł.), — Gustaw Chłapowski, (24 zł.), — Józef Chołodecki, (12 zł.), — Mieczysław Choloniewski, (18 zł.), — Jan hr. Chomętowski, (5 wpis i 24 zł.), — Bogdan hr. Hutten-Czapski, (24 zł.), — Jan Czarnowski, (24 zł.), — Józef Czarnowski, (12 zł.), — Aleksander Czołowski, (12 zł.), — Jan Danielski, (12 zł.), — Tadeusz Dobiecki, (12 zł.), — Jan Drozdowski,(24 zł.), — Stefan Drzewiecki, (12 zł.), — Juljusz Dunikowski, (12 zł.), — Stanisław Dziadulewicz, (24 zł.), — Wincenty Eynarowicz, (24 zł.), — Ks. Prof. Jan Fijałek, (12 zł. i 12 zł. Lwów), — Zygmunt Glinka, (13 zł. 50 gr.), — Remigjusz hr. Grocholski, (24 zł.), — Wacław Głazewski, (10 zł.), — Oskar Halecki, (24 zł.), — Kawa Hag Gdańsk, (18 zł.), — Instytut Heraldyczny, (18 zł.), — Władysław hr. Jezierski, (6 zł.), — Zygmunt hr. Jezierski, (6 zł.),—Franciszek Kamocki, (29 zł.),— Szymon Karski (24 zł.), — Włodzimierz Karski, (5 wpis i 24 zł.), — Zygmunt Kieszkowski, (24 zł.), — Stanisław Kochanowski, (12 zł.). — Erazm hr. Korytowski, (5 wpis i 24 zł.), — Ks. Stanisław Kozierowski, (24 zł.), — Sylwester Kruczkowski, (12 zł.), — Stanisław Laskowski, (12 zł.), — Konstanty ks. Lubomirski, (24 zł.), — Stanisław hr. Łoś, (18 zł.),—Bronisław Łoziński, (29 zł.)— Antoni Mackiewicz, (5 zł. wpis i 6 zł.), — Zygmunt Marchocki, (24 zł.), — Leonard Mieroszewski, (24 zł.),—Edward hr. Mycielski, (5 wpis i 24 zł.),—Lucjan Niedzwiecki, (12 zł.), — Janusz Odrowąż-Pieniążek, (5 wpis i 24 zł.), — Stefan Okęcki, (5 zł. wpis i 24 zł.), — Andrzej hr. Osiecimski - Czapski,(5 zł. wpis i 24 zł.), — Jan hr. Ostrowski, (5 wpis i 24 zł.). — Krystyn hr. Ostrowski, (5 wpis i 24 zł.), — Józef ks. Puzyna, (24 zł), — Tadeusz Piasecki, (24 zł.), — Władysław Podczaski, (9 zł.), — Alfred Pozniak, (12 zł.), — Stefan hr. Poniński, (5 wpis i 24 zł.), — Zbigniew Belina - Prażmowski, (12 zł.), — Jan Rozwadowski, (24 zł.), — Janina hr. Rzewuska, (6 zł.) — Witold Sągajłło, (18 zł.), — Michał Sczaniecki, (5 wpis i 24 zł.), — Władysław Sczaniecki, (5 wpis i 24 zł.), — Henryk Skirmunt, (18 zł.), — Zdzisław Skrzydlewski, (5 wpis i 24 zł.), — Wincenty Stanisławski, (18 zł.), — Bolesław Stecki, (29 zł.), — Henryk Sokolnicki, (24 zł.), — Tadeusz Strzeszewski (9 zł.),— Ks. Józef Świtkiewicz, (12 zł.), — Hieronim hr. Tarnowski, (5 wpis i 24 zł.) — Wiesław Tuchołka, (5 wpis i 24 zł.), — Jerzy Uznański, (5 wpis i 24 zł.), — Kazimierz Walewski, (17 zł.), — Zygmunt Wojciechowski, (12 zł.), — Michał Zawadzki, (18 zł.), — Szczęsny Zawadzki, (12 zł.).

PP. Autorzy i wydawcy prac z zakresu heraldyki, genealogji oraz nauk pokrewnych proszeni są o nadsyłanie egzemplarzy recenzyjnych do Redakcji „Miesięcznika Heraldycznego".

Résumés français des articles.

Narimont fils de Gedimine par le **P-ce Joseph Puzyna** (suite et fin).

Après avoir identifié Narimont avec le prince lithuanien David, fréquemment mentionné dans les sources historiques du début du XIV-e siècle, l'auteur arrive à la conclusion que ce prince s'est distingué par sa vaillance parmi tous les fils de Gedimine et qu'il a contribué dans une large mesure au développement de la puissance de son pays. La généalogie de ses descendants fera l'objet des articles suivants.

Registre des impôts du territoire de Varsovie pour l'année 1563 édité par le prof. **Stanislas Dziadulewicz** (suite et fin des materiaux publiés dans les deux premiers fascicules).

Les Wagner en Livonie et en Pologne par le **Dr. Thadée Newlin Wagner.**

L'auteur donne d'abord quelques renseignements sur les Wagner qui apparaissent parmi la noblesse livonienne dès le XVI-e siècle. Il retrace ensuite la généalogie des Wagner, issus probablement de cette même souche, qui furent reçus au sein de la noblesse polonaise en 1662 et portent les armes „Newlin".

Où faut-il chercher le lieu d'origine de la famille Dunikowski? par **Jules Dunikowski.**

Se basant sur des notices contenues dans les registres des tribunaux du XV-me siècle, l'auteur démontre l'identité du domaine „Orzek" situé dans le district de Przemyśl, avec „Ursko" — actuellement „Hurko" — lieu d'origine des Dunikowski de Ursko.

Redaktor naczelny i odpowiedzialny: Oskar Halecki.
Do komitetu redakcyjnego należą: Józef ks. Puzyna i Zygmunt Wdowiszewski

Nakładem Oddziału Warsz. Polsk. Tow. Heraldycz. Druk Piotra Laskauera w Warszawie, Marjensztadt 8